

רוקדים

מגזין לריקודי עם ומחול

גליון מס' 118 | מרץ 2025

לקבלת עתון לתיבת האימיל לחצו כאן

NIRKODA

עמותת ארגון המדריכים
והיוצרים לריקודי עם

הפסטיבל הבינלאומי למחול אשדוד 2025

אשדודאנט

מייסד ומנהל הפסטיבל - אבי לוי | הפקה ראשית - ארט הפקות

August 25-28.2025

סוגרים את הקיץ ★ סוגרים את הקיץ ★ סוגרים את הקיץ ★ סוגרים את הקיץ

סרקו
לתכניה
הדיגיטלית

כרטיסים 08-9522242

WWW.ASHDODANCE.CO.IL

העולם הבינלאומי
של ג'ים גולד

טיולי ג'ים גולד 2025-2026

ריקודי עמים בינלאומיים

טיולים, הרפתקאות ריקודי עם, תרבות www.jimgold.com

פרו נסקה ואמזונס של פרו:
2025, במאי, 21-30

לימה, קוזקו, מאצ'ו פיצ'ו, פונו, העמק הקדוש,
אגם טיטיקקה, יער האמזונאס, נסקה.

אלבניה, יוון, מקדוניה וקוסובו
21 במאי - 4-2 ביוני, 2026

טירנה, דורס, פסטיבל בוולורה, קרויה, ג'ירוקסטרה, סרנדה,
בראט, אגם פרספה, אוחריד. בהובלת לי אוטרהולט.

יוון והאיים 11-4 באוקטובר, 2025

אתונה, נאופליה, ספרטה, אולימפיה, דלפי, מתיאורה,
מיקנה. שיט באיים: מיקונוס, כרתים, רודוס, פטמוס,
קושאדסי. בהובלת לי אוטרהולט.

טורקיה 31-17 באוקטובר, 2025

איסטנבול, אנקרה, קפדוקיה, פמוקלה, איזמיר,
קושאדסי, פרגמון, טרויה, צ'נקלה ובורסה.
בהובלת לי אוטרהולט.

הרשמה לסיור: שריינו לי מקום!

תשלום ראשון - \$ 200

Jim Gold International, Inc., 497 Cumberland Avenue, Teaneck, NJ 07666 U.S.A.
(201) 836-0362 Email: jimgold@jimgold.co www.jimgold.com

מורה לריקוד, לתנועה, מחול

יש לנו בשבילך ביטוח לאחריות מקצועית

הביטוח שלנו נותן לך:

ביטוח חבות
מעבידים

ביטוח
לרכוש

ביטוח אחריות
מקצועית

ביטוח צד
שלישי

ביטוח הגנה
משפטית

ביטוח ופיננסים

טלפון: 04-6388052 | www.rap-bit.co.il
רחוב המייסדים 22, בנימינה

אנחנו מבטחים את העוסקים בתחום הריקוד המחול והתנועה כבר יותר מ-30 שנה
לפרטים ולהצטרפות לתוכנית הביטוח המיוחדת שלנו פנו:
דביר רפ - 050-9789719, dvirr@rap-bit.co.il

מאזן את הרפ כביטוח ופיננסים (מאז 1978)

REGISTERED CHARITY
NUMBER 1206015

4-8 AUGUST
2025

Mechol Europa

BOOK NOW!

[INFO@IDI.ORG.UK](mailto:info@idi.org.uk)
WWW.IDI.ORG.UK

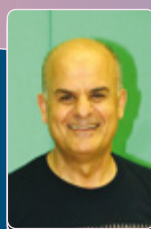
UNIVERSITY
OF SURREY
1 HOUR FROM LONDON

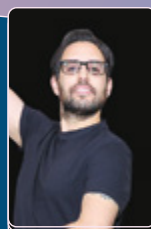
MICHAEL
BARZILAI

SHARON
ELKASSASSY

SHMULIK
GOV'ARI

YUVAL
TABASHI

DADO
KRAUS

VAEL
YAAKOBI

רוקדים

מגזין לריקודי עם ומחול

NIRKODA

עמותת
ארגון
המדריכים

גליון מס' 118 | יוני 2025

לקבלת המגזינים לתיבת האימיל שלך,
אנא הצטרף כ- **VIP**

הוצאה והפקה: העמותה לתיעוד
ושימור המחול הישראלי בשיתוף
המכון לריקודי-עם (IDO), ארה"ב

עורכים: ירון מישר, רות גודמן

חברי מערכת: שני קרני אדוקולסי,
הוני גולדפיין, מתי גולדשמיט,
בני לוי, אלן קינג, רות שנברג,
ציפי שראגי

עריכה גרפית: אנה קדרי

המערכת:

רוקדים, דרך משה דיין 96/35
תל אביב 67320

טל: 052-5620447

דוא"ל: rokdim@rokdim.co.il

אתר אינטרנט:

<https://magazines.rokdim.co.il>

למנוי לחץ כאן

קוראים יקרים,

לפניכם מגזין רוקדים-נרקודה גליון 118.

במהלך עריכת עיתון זה פרצה מלחמת "עם כלביא" (המלחמה באיראן). כולנו עומדים נפעמים לנוכח האומץ יוצא הדופן של חיילינו וטייסינו, ומקווים לשובם בשלום אל חיק משפחותיהם. ליבנו עם כל אלה שספגו אבדות קשות במלחמה זו.

ירון מישר

רות גודמן

זהו המגזין ה-6 מאז הטבח ב-7.10.2023 ו-50 חטופים, חיים ומתים, עדיין שם. אנחנו לא שוכחים אותם ואת משפחותיהם.

אביבה אורי ז"ל (1932-2025), מדריכה מוערכת שחינכה והכשירה דורות של מדריכים לריקודי עם, הלכה לעולמה בחודש אפריל. תלמידה ומכירה מרכינים ראש לזכרה.

יאיר ורדי ז"ל (1948-2025) הקים את המרכז למחול הכל-כך מוצלח, בנווה צדק - "סוזן דלל". יאיר ניהל את המרכז במשך 30 שנה, והיה הרוח החיה והיוזם של עשרות מפעלי מחול ואירועים חשובים במקום. לפני זמן קצר נפרדנו ממנו.

פסטיבל כרמיאל שתוכנן להתקיים בתאריכים 1-3.7.2025 - הוזז לחופשת הסוכות: 8-10.10.2025

פסטיבל אשדודאנס שתוכנן להתקיים בתאריכים 7-10.7.2025 - הוזז ל: 25-28.8.25 בגליון הפעם:

• "האם יהיו לנו ריקודי עם מקוריים?"

כתבתה של **גורית קדמן ז"ל** שהתפרסמה ב-1951 על תחילת יצירת המחול הישראלי בארץ ישראל, עם ניתוח מעניין ושאלות שעדיין רלוונטיות גם היום.

• "האקורדיוניסט המזמר, המרקד, המלחין והמעבד"

על דרכו בזמר ובריקוד של **עמי גלעד** שידיו ורגליו "טבולות עמוק בשירים ובריקודים שלנו". שוחחה איתו וכתבה - **איריס לויתן**.

• "אוסטריה רוקדת"

סובב עולם עם **מתי גולדשמיט**, והפעם על התפתחות ריקודי העם באוסטריה, המדריכים, הרוקדים ותרבות הריקודים שלנו שנכנסה לכל מקום אפשרי ברחבי יבשת אירופה.

• "אבא שלי - אתה חתן פרס ישראל!"

במדור "בעין המצלמה", **ליטל ממן** (הבת של...) כתבה ואספה תמונות מהאירוע ביום העצמאות בבניי האומה. זיכרון חשוב מאירוע חשוב.

• "סיפור מלחמות"

במדור "ריקוד החודש" הרחקנו עד לוס אנג'לס לריקודה של **אורלי סטאר** - שיר וריקוד לזכרו של **ראם מאיר בטיטו** שנפל ב-7.10.23 בהגנה על המולדת.

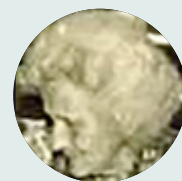
• "סינופסיס"

במדור "להקה בפוקוס" של **שוקי הופמן**, והפעם הזרקור על המרכז למחול בעיר טבריה בניהולו האמנותי והמקצועי של **דורון גואטה**.

ירון מישר, רות גודמן - עורכים

קריאה מהנה

גורית קדמן ז"ל
(ה"אמא"
של ריקודי העם
הישראליים)

האם יהיו לנו ריקודי עם מקוריים שלנו

על תחילת
יצירת המחול הישראלי
בארץ ישראל

הכתבה משנת 1950 והתפרסמה בכתב העת של פיקוד הגדנ"ע "במחנה עלומים" בשנת 1951

מסיבות שונות בוטל השנה כנוס ריקודי העם, אך שני הכנוסים הקודמים זכו להצלחה יוצאת מן הכלל. אנו עורכים מדי פעם מפעלים מעין אלה, שמטרתם להפיץ את ריקודי העם בארץ.

אולם, האין זו סתירה לדבר על "מפעל" בקשר עם אמנות-עם? האם יש "להפעילה"? האם אין היא מאבדת על ידי כך את עצם טבעה וערכה? האם אין אמנות זו צומחת מאליה? אמנם כן, אמנות זו מתפתחת מעצמה ובכוחות עצמה, אך במה דברים אמורים - בעמים כתיקונם ובזמנים כתיקונם, ולא בקרב עם ישראל שאינו עם "כתיקונו" - ולא בתקופה הנוכחית, שאיננה תקופה "כתיקונה".

קורות עם ישראל, פיזורו וסבלו, נטלו ממנו את רוב האפשרויות לפתח אמנות-עם עצמאית וחיה. עם תחיית העם על אדמתו, התעורר הצורך החיוני לפיתוח וטיפוח נמרץ של אמנות עם, וריקודי עם בתוכה.

פיתוח מתוך הכרה ורצון, מדורבן על ידי מקל הקסמים של "אין ברירה" - זה יסוד מפעל הריקודים אצלנו.

ישנו מפעל ריקודים אצל שאר עמי הציביליזציה, אך הוא שונה בתוכנו. שם עיקר פירוש: הצלת ערכי מסורת משכחה ואבדן בעטייה של התקופה הנוכחית, הקטלנית, המוחקת מנהגי-עם ואמנות-עם. עם השתלטות הטכניקה, הקולנוע והרדיו והשפעתם ההולכת וגוברת, הולכים ונעלמים מנהגי הכפרים הרב גוניים במלאכת מחשבת, בקישוט הבית בתלבושת חגים, בהצגות, במוסיקה ובריקודים.

בעשרות השנים האחרונות קם באירופה ובאמריקה נוער משכיל, סטודנטים, חוקרי פולקלור, אמנים - ויצאו לכפרים כדי להציל, לגנוז, לרשום שרידי אוצרות-עם אלה. קמו שם חברות לריקודי-עם, המטפלות בצורה מאורגנת בהחייאת הריקודים ובהפצתם גם בקרב הנוער העירוני.

תוכן מפעלם אפוא, כפול: איסוף בכפרים והפצה בערים, פעולה אספנית וחינוכית - אך לא יוצרת, ולכאורה היא אינה יכולה להיות יוצרת, כי רוח זמננו אינה מאפשרת התהוות ריקודי-עם. הרי על ידי

מכונות-התענוגות מקבלים הכול מן המוכן. המכונות משתקות את היצר ליצירה עצמית, אפילו בכפר, מקומה העיקרי של יצירת שיר-עם וריקודי-עם בעבר.

ואף על פי כן, בניגוד לרוח, או חוסר רוח הזמן, ולהתפתחות בשאר הארצות, קיימת עובדה יוצאת מן הכלל ומפתיעה: בישראל נוצרים ומתהווים ריקודי-עם חדשים. הם אינם צומחים לאט כמו עצים. הם קופצים לתוך החיים, כמו פטריות לאחר גשם. הם אינם פרי מסורת של מאות בשנים, אלא צעירים שבצעירים, בני 5 שנים, 3 שנים, שנה - ועוד ידנו נטויה!

לפי המושגים המקובלים, אין לקרוא להם עדיין ריקודי-עם, כי מי יודע אילו מכל היצורים הצעירים האלה ייקלטו בעתיד בחיי העם ומה ישקע ויישכח. הם עדיין נבטים, ניצנים, תקוות לריקודי-עם. ואף על פי כן, העם רוקד אותם במידה גוברת והולכת, המפעל מתרחב במהירות מפליאה והמומחים הפולקלוריסטים שראו את ריקודינו בפורומים בין-לאומיים באירופה ובאמריקה, מוצאים בהם אופי וגוון מיוחדים במינם, קוים עצמאיים וחד-פעמיים ומתייחסים אל ה"אקספרימנט" בהתעניינות, תימהון והערצה. ביחס חיובי ומלבב כזה נתקלו הרוקדים שלנו בכנסים הבינלאומיים בפראג ב-1947, בבודפסט ובוונציה. אותו היחס מצאתי בפעולתי (הדרכת ריקודים שלנו) בארצות הברית בחוגים רחבים המתעניינים בריקודים של כל העמים. היוצא מזה שה"מפעל" בן 5 שנים כבר נתן פרי ושהוא במסלול הנכון.

מעניין להשקיף אחורנית אל התחלותיו. לפניי מאמר שכתבתי על ריקודי-עם בקיץ 1938 והמשקף את מצב ריקודינו אז, (בינתיים השתנתה עמדתי מיסודה!) והנה קטעים ממאמרי זה:

**"אם עם ישראל יחיה
חיים בריאים ונורמליים
ואם הציוויליזציה
העולמית תיתן עוד
בכלל אפשרות לריקוד
עממי - יקום גם
הריקוד המקורי שלנו."**

גורית קדמן (שנייה מימין) וילדיה,
ינואר 1945. מקור: ויקיפדיה

"אנחנו עם ישראל היושב בציון - האם יש לנו ריקוד עממי? קיבוץ גלויות אנו - וקיבוץ גלויות גם ריקודינו. מן התקופה העתיקה, התנ"כית, לא נשאר ריקודים ולא שירים, כי לא נרשמו. ודאי רקדו אז הרבה. בתנ"ך מסופר הרבה על מחולות. אפשר לשער, שהריקודים היו אז דומים לאלה של הערבים היום, אך כל זה בגדר השערות בלבד.

בני ישראל רקדו גם בגלות, בתימן ובמזרח אירופה. ריקוד החסידים, לדוגמה, הוא ביטוי אמיתי ומקורי של ההווי החסידי, סבלם ואושרם, עודף גשמיותם ורוחניותם. ואילו ריקודי היהודים, מפרס ומקווקז ואפילו מתימן, מושפעים, כפי הנראה, הרבה משכניהם באותן המדינות והם פחות מקוריים.

אך שאלת המקוריות איננה חשובה כל-כך. חשובות לנו השאלות: מה מכל קיבוץ גלויות זה של ריקודי עם קם פה לתחייה? ושאלה שנייה - מה מתאים לנו, מה אנו

**"בישראל נוצרים
ומתהווים ריקודי-
עם חדשים. הם
אינם צומחים
לאט כמו עצים.
הם קופצים
לתוך החיים, כמו
פטריות לאחר
גשם. הם אינם
פרי מסורת של
מאות בשנים,
אלא צעירים
שבצעירים, בני 5
שנים, 3 שנים, שנה
- ועוד ידנו נטויה!"**

**"התחלנו להחיש
את הישועה,
ניסינו ליצור.
חיפשנו אלמנטים
של תנועה מקורית
שלנו, קווי-יסוד
לאופי הריקוד
הישראלי."**

רוצים להשריש פה? עד כמה אפשר בכלל להשפיע בכוח הרצון
על ריקוד עממי! במה נטפל ומה נשתדל להחיות?

מוזר שריקודנו המקובל בארץ איננו חסידי ולא ריקוד מעדות
המזרח, אלא מחול כפרי רומני: הורה. מוזר, אך מובן: עם
החוזר אל קרקעו ולטבע, זקוק למחול בלתי פרובלמטי,
פשוט, חזק, בריא, חברתי. לא היה כזה בין ריקודי
הגולה היהודיים המקוריים, לקחוהו מכפר של
עם אחר - הריקוד הלועזי נהפך לביטוי - לא
מקורי אך אמיתי - של הווייתנו.

והריקודים המקובלים והאהובים מלבד
הורה? גם ביניהם אין אף אחד ממקור
יהודי גלוי. רובם ככולם שאולים מן
העמים השונים שהיו מארחים אותנו:
צ'רקסים, רוסים, פולנים ואחרים
(צ'רקסיה, קרקוביאק, פולקה וכו').

האם עלינו להצטער על כך? לא יותר
מאשר בכל יתר שטחי האמנות שלנו. אין
לנו עדיין - וגם לא יוכל להיות - סגנון עצמי מקורי בשום ענף אמנותי. אין לנו אוצר גדול
של שירים עממיים החיים בפי העם, ואין נדרוש שכבר יהיה לנו ריקוד עממי מקורי...?
אך הפולקלוריסט מוסיף ושואל: איך בכל זאת ייווצר רקוד עממי-יהודי ארצישראלי?
והתשובה כמו לרוב השאלות אצלנו: התקווה לעתיד. יקומו דורות שלא יהיו עמוסי
השפעות לועזיות כמונו. הם ייצרו את צורת חייהם הם - ומתוכה יפרח בלי מאמץ
מיוחד הריקוד העממי המתאים, בו יהיה מטבע הארץ, מכוח אדמתה ומהווי האנשים.
אך מה נעשה בינתיים? שתי פעולות: ראשית, איסוף שיטתי של אוצרותינו הפולקלוריים,
שבלעדיו הם צפויים לאבדון מהיר. שנית: ניצול העובדה שהיינו אורחים בקרב כל עמי
העולם. נרקוד מריקודיהם את המתאימים לנו ביותר. יתכן שכאן מין 'פנתיאון לריקודי
העמים'. בן-שמן נתנה דוגמה נאה בכיוון זה. למה נקבל בארץ רק את ריקודי הרומנים,
הרוסים והפולנים? נלמד גם מן ההונגרים שבינינו, מהאנגלים, הסקנדינבים וכו'.

ואל נחשוש שטיפול זה בריקודי העמים יפריע לריקודנו העממי, העצמי, העתידי להיווצר.
אם עם ישראל יחיה חיים בריאים ונורמליים ואם הציוויליזציה העולמית תיתן עוד בכלל
אפשרות לריקוד עממי - יקום גם הריקוד המקורי שלנו".

מדריך וחניכה רוקדים. יוסי שטרן, 1951

**"יקומו דורות
שלא יהיו עמוסי
השפעות לועזיות
כמונו. הם ייצרו
את צורת חייהם
הם - ומתוכה
יפרח בלי מאמץ
מיוחד הריקוד
העממי המתאים,
בו יהיה מטבע
הארץ, מכוח
אדמתה ומהווי
האנשים."**

מופעי להקות בפסטיבל כרמיאל, בתחרות יצירת ריקודים חדשים

כאלה היו מחשבותיי בשנת 1938! מאז עברו 12 שנים ובחמש השנים האחרונות חלה התפתחות סוערת של ריקודינו. מה שנאמר אז על המקורות ההיסטוריים של ריקודינו – נשאר בתוקפו, אבל הגישה לשאלת המקורות השתנתה כליל. במהרה הבינונו שעלינו לבחור: או "פנתיאון של ריקודי העמים" או הריקוד המקורי שלנו שצריך להתפתח. בחרנו – והתנזרנו מה"פנתיאון". פנינו עורף לריקודי עמים אחרים, נלחמנו נגד הפצתם, דרשנו מהמדריכים ומהנוער המאורגן להפיץ ריקודים משלנו בלבד. היינו קומץ קטן של אנשים שלא הייתה להם סבלנות לחכות עד שיבואו דורות ובהם יפרח בלי מאמץ מיוחד הריקוד העממי המתאים – ריקודנו המקורי. התחלנו להחיש את הישועה, ניסינו ליצור. חיפשנו אלמנטים של תנועה מקורית שלנו, קווי-יסוד לאופי הריקוד הישראלי.

וכבר מצטיירת לעינינו תמונת-מה של אופי ריקודינו החדשים וסגנונם. פה אנו נכנסים לעובי סבך הבעיות. עובדה אחת קיימת ללא כל ספק: יש להם, לריקודים אלה, אופי וגוון מיוחדים משלהם. עובדה שניה: אין אפשרות עדין לקבל את סגנונם ולהגדירו כדבר אחד ברור ומסוים. השפעות שונות ומרובות פועלות ונותנות את אותותיהן. אלמנטים מהמערב ומהמזרח מצטלבים ומתמזגים, אך טרם הגיעו לאחדות שלמה מתוך יציקה אחת.

ניכרים אלמנטים מה"הורה" במספר ריקודי מעגל חדשים (הורה אגדתי, מחול שריד, הרמוניקה, [אם הופלנו](#) ועוד). הדבקות הערביות היפרו את יצירתן של הרבה דבקות חדשות משלנו ([מחול עובדיה](#), הנווד, [כך יאבדו](#), [דבקה גלבו](#), [דבקה רפיה](#) וכו').

ריקודי הזוגות שבהם מעוניין הנוער ביותר הושפעו והופרו בחלקם על ידי אירופה ([הקוצרים](#), [הר וכר](#)) בחלקם על ידי תנועות התימנים וסגנונם ([אל גינת אגוז](#), [מחולות השנים](#)) בחלקם אינה ניכרת כל השפעה מסוימת ([אם בארזים](#), בוא דודי).

מיהדות מזרח אירופה ניצל והתחבב בארץ כנכס יקר יחידי עד כה – ה"שרלה", ריקוד בריבוע, הנרקד כיום כריקוד חתונה בישובים רבים. לעומת זאת הולכת וגוברת השפעת הריקוד התימני על ריקודינו. צעדי ריקוד, תנועות-גו ואחיזות ידיים רבים משלהם חדרו לריקודינו וקובעים את סגנונם.

התמונה מגוונת ועשירה מאוד ואולי יותר מדוי, אם נשווה את עצמנו עם עמים אחרים בעלי מסורת נורמלית. אנו יוצרים ומציעים מספר רב

ריקוד הזוגות "הר וכר" שחיבר זאב חבצלת

ומגוון של ריקודים, מתוך תקווה והכרה שהעם וההיסטוריה יסננו את הכול: הבלתי מתאים יישכח מאליו והמתאים יישמר כנכס-עם. כך תתהווה מסורת. בעוד דור או שניים לא ידעו את ספקותינו ודאגותינו לסגנון שלנו, באשר הוא יהיה עובדה חיה וקיימת. אנו – דור ההתחלה והמעבר, עם כל חדות החיפוש והיצירה וכל סבל הספיקות וחוסר הסבלנות הכרוכים בכך. כך בכל שטחי האמנות והחיים, וכך גם בריקודים.

בשני תחומים נלווים אנו מתלבטים עדיין יותר מאשר בריקודים: בתחום המוסיקה והתלבושת. כל עם וכלי הנגינה הלאומיים שלו, כל כפר בעולם והתזמורת שלו – לנו אין לא זה ולא זה. אנו לוקחים מהבא ליד: פה אקורדיון, שם תזמורת נאפוליטנית, פה פסנתר (שבכלל איננו כלי עממי) שם תזמורת סימפונית בזעיר-אנפין – ללווי לריקודי-עם.

מנגינות הריקודים שלנו, רובן ככולן שירים עם מילים, גם הן כמו הריקודים מגוונות ביותר: חלקן אירופיות, חלקן מזרחיות ובחלק מהן – שהוא קטן עדיין ויקר מאוד לנו – אנו מרגישים את הנימה הישראלית החדשה (הנקרא לה נימה שמית?) איך בעצם יש ללוות את הריקודים, כיצד לבצע את המנגינות האלה – אין איש יודע. חוקי ההרמוניה האירופית במקרים רבים אינם מתאימים בפירוש, אך לא ברור מה צריך לבוא במקומם.

איזה הרכב כלים נחוץ לנו? איך להרגיל את שמיעת המנגנים לנגן יחד באימפרוביזציה משותפת, כפי שנוהגות תזמורות כפריות בעולם כולו, אצל הכושים ואצל הרוסים, האינדיאנים והסקוטים? האם עליהם ללמוד תווים ולקבל חומר מודפס במקום ללוות באימפרוביזציה מתוך הרגשה מוסיקלית והתאמה ריתמית? אולי יש לחשוב על יצירת כלים והרכבי כלים חדשים מיוחדים משלנו, שיתאימו למנגינותינו, לקיבוצינו, לריקודינו? בכל הבעיות האלה עומדים אנו עדיין לפני ההתחלה.

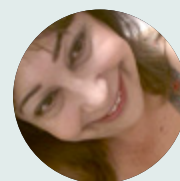
גם בשאלת בגדי חג ובגדי ריקוד בשביל הכפר, אנו עומדים בהתחלה. ופה, תוך מאמצינו ליצור סגנון מיוחד משלנו, אנו מתנגשים עם כוח עולמי עצום וחזק: האופנה. הנוכל להתחרות עם כוח המשיכה של ה"אידיאלים" מהוליווד, של מושגי היופי שבז'ורנלים? אין להכריח אנשים ללבוש בגדים לפי סקיצות מחושבות שלנו, לפי הצעות סגנוניות של חבר אמנים או חוקרים. ההצעות צריכות למצוא חן בעיני הכול, כדי להפוך מסורת. עצם השאלה: מה סגנונו של בגד הריקוד שלנו – בעינה עומדת. רצוי שיהיו בו גם קווים מהתנ"ך, וגם קווים מודרניים. ולמצוא את הסינתזה. לגבי בגד הגבר קשה עוד יותר מאשר לגבי בגד האישה.

הרקדת הפתיחה על הדשא של מגרש הכדורגל בפסטיבל כרמיאל

"בעיות אינן חסרות, אך שאלת השאלות: היקום ריקוד-העם שלנו - כבר הוכרעה בחיוב. ואם נחשוב על תקופת ההתפתחות הקצרה עד כה, תקופה של 5 שנים - עלינו להודות שפה אנו עומדים בפני אחד הפלאים בשרשרת הפלאות המציינת את תחיית עם ישראל בארצו."

איריס לויטן

האקורדיוניסט המזמר, המרקד, המלחין והמעבד

עמי גלעד עם להקת הנחל,
להקת כרמון ועוד...

עמי גלעד נולד בשנת 1939 והתחנך בתל אביב. כמי שבא מבית מוסיקלי – אימו הפליאה לשיר – נמשך כבר מגיל צעיר לעולם המוסיקה בכלל, לשירי אותה תקופה ששמע מתנגנים ברדיו, ולעולם ריקודי העם בפרט.

בעודו תלמיד בית הספר היסודי 'יסוד המעלה' בעיר, החל עמי את צעדיו הראשונים בריקודי עם כחניך בתנועת הנוער של הגדנ"ע. כך גילה את האקורדיון על צליליו הקסומים ועוצמתם.

כדי לספק את סקרנותו מנפלאותיו של האקורדיון, למד עמי לנגן אצל **צבי כספי**, מורה לנגינה באקורדיון. במקביל, רקד עמי היכן שרק אפשר.

• נחרץ גורלו המקצועי

השמועה על איכות נגינתו המצוינת באקורדיון של עמי הצעיר (11-12) עשתה לה כנפיים בתל אביב, שבאותה תקופה (שנות ה-50 של המאה הקודמת), כמעט כולם הכירו את כולם ובמיוחד בקהילת הריקוד העממי, הגיעה גם אל **יואב אשריאל** שהיה "האורים והתומים" בתחום.

"כדי לרקוד, הגעתי לחוג של יואב אשריאל בבית הפועל (שכבר לא קיים ברחוב אוסישקין, א.ל.), מספר גלעד. "מישהו לחש לו שאני גם מנגן באקורדיון. יואב אמר לי: 'קח אותו, נגן'. ניגנתי ומצא חן בעיניו, ממשיך גלעד.

בתום המבחן הקצר, פסק אשריאל: "רקדנים יש לי מספיק, אני צריך אקורדיוניסט". ובכך, בעצם, קבע את עתידו המקצועי של עמי הנער כנגן אקורדיון.

• בין ריקוד לנגינה

לא עזרו לעמי גלעד מחאותיו: "אני אוהב לרקוד, אני מוכן גם לנגן, אבל אני רוצה לרקוד", הפציר באשריאל. "חסרים אקורדיוניסטים", השיב לו יואב נחרצות. "וזהו. הכניס אותי מיד לעניינים, לימד אותי מהירויות ומקצבים שמתאימים לריקוד."

להפועל תל אביב הייתה גם להקת מחול, שהכוריאוגרף שלה, היה יואב אשריאל. הוא ולא אחר. "תנגן גם ללהקה, תלווה אותה בחזרות ובהופעות", הציע לי יואב.

לא קשה לנחש איך הרגיש עמי, שהיה חצוי בין הריקוד שכה אהב לנגינה.

• גם נגן וגם רקדן

בהמשך דרכם המשותפת, אשריאל התרצה מתישהו, שעה להפצרותיו של עמי גלעד, וסופסוף איפשר לו גם לרקוד. היה זה בלהקת "פעמי מחול" שהוקמה במקום להקת הפועל תל אביב שהתפרקה. שם, לראשונה, עשה עמי גלעד את צעדיו כרקדן על הבמה. שם, לראשונה, גם רקד וגם ניגן.

השמועה על
איכות נגינתו
המצוינת
באקורדיון של
עמי הצעיר (11-12),
עשתה לה כנפיים
בתל אביב,
שבאותה תקופה
(שנות ה-50 של
המאה הקודמת),
כמעט כולם הכירו
את כולם.

עם האקורדיון ולהקת הנח"ל

להקת הנח"ל, עמי גלעד עם האקורדיון הלבן

עם משלחת הנוער הדמוקרטית לפסטיבל מחולות בינלאומי בוינה, אוסטריה

• שמו הולך לפניו

דבר נגינתו באקורדיון של נער הפלא, עמי גלעד, חצה את גבולות תל אביב, העיר שבה נולד והתחנך. עד לפתח תקווה הגיע.

"שמואל צמח, איש התרבות בעיר, היה האדם הראשון שהעסיק אותי בתשלום כמלווה מוסיקלי של להקות מחול," נזכר גלעד. "זו הייתה חוויה מיוחדת, אבל אני בכלל רציתי לרקוד."

• לא נפסיק לרקוד

"אהבתי מאוד לרקוד בהרקדה התוססת בחצר קפה בוסתן ליד כיכר דיזינגוף," נזכר עמי בחיוך. במקביל, רקד בחוגים של מירה ויואב אשריאל שזכו לפופולריות עצומה, בבית 'הפועל', ובבתי הספר "אחד העם" ו"דובנוב".

טרם גיוסו לצה"ל, ליווה גלעד באקורדיונו גם חוגים בהדרכתן של מירה אשריאל בבית הספר החקלאי עיינות – שם, אגב, התחנך יונתן כרמון – ושל תרצה הודס בבית לסין בתל אביב.

• פריחת האקורדיון

"באותם ימים לא היו עדיין תקליטים של ריקודי עם, לא קלטות, ולא דיסקים," מסביר גלעד. הכלי המוסיקלי היחידי שבאמצעותו התנהל חוג, חזרה, הופעה – כמו גם שירה בציבור וריקוד עממי, היה האקורדיון. בהחלט אפשר להזדהות עם אהבתו של עמי גלעד לכלי הנפלא הזה. גם אני נשביתי בקסם צליליו. לי זה קרה כ"אהבה מצליל ראשון".

"במקרה הטוב," ממשיך לתאר גלעד, "היתה גם דרבוקה. במקרה עוד יותר טוב, היה מישהו שחילל בחליל צד, או בחלילית. הגיטרה הגיעה יותר מאוחר. עכשיו אני נזכר, שיואב החזיק בידו גם תוף מרים, טמבור, בשביל הקצב."

• הבחירה בלהקת הנח"ל

כשהגיע זמן גיוסו של עמי לצבא, קיבל את עצתו של יואב אשריאל, "מורי ורבי", בלשונו של גלעד, להיבחן ללהקה צבאית. "אני אתקשר, אני אברר", הציע-השתדל אשריאל בכל ליבו למען בן טיפוחיו.

"הפור נפל על להקת הנח"ל שהייתה הטובה ביותר מבין שלל הלהקות הצבאיות שפעלו באותה תקופה," מדגיש עמי. "להקת הנח"ל הייתה אז הלהקה. לא הייתה כמוה," נזכר עמי בעיניים בורקות.

שירי הלהקה התנגנו מעל גלי האתר ללא הפסקה, כמו גם שירי הלהקות הצבאיות

עם תרצה הודס

"הפור נפל על להקת הנח"ל, שהייתה הטובה ביותר מבין שלל הלהקות הצבאיות שפעלו באותה תקופה," מדגיש עמי. "להקת הנח"ל היתה אז הלהקה. לא היתה כמוה," נזכר עמי בעיניים בורקות.

האחרות בתקופת נערותו של גלעד, אך שיריה של להקת הנח"ל נעמו לאזנו המוסיקלית של גלעד הצעיר, יותר מאלה של כל השאר.

"אהבתי מאוד את העיבודים הקוליים שלהם, ופשוט התחברתי אליהם, "מנמק גלעד את התעניינותו- העדפתו לשרת דווקא בלהקת הנח"ל. "רמתה המקצועית היתה גבוהה, "ממשיך גלעד, "הקפידו על כל מילה, על ההגייה הנכונה של המילים. עבדו שם על דיקציה נכונה, כך שהמאזין יכול היה להבין כל מילה, "הוא מסביר.

• האודישן

"הגעתי להיבחן כזמר-שחקן. לא סיפרתי שאני אקורדיוניסט. קיבלתי אטיוד (תרגיל במשחק, א.ל.). שיחקתי. אבל יוסל'ה אורג, שהיה האקורדיוניסט של הלהקה והכיר אותי כמנגן, סיפר לאורי זוהר שהיה מפקד הלהקה, שאני מנגן באקורדיון. אורי אמר לי: 'קח אקורדיון, ונגן'. ניגנתי את "מול הר סיני", קופי כמו בתקליט, "משחזר בסיפוק עמי. ואז אמר לו זוהר, "אתה זמר-שחקן בלהקה לא תהיה", כי התפעל מנגינתו: "תהיה האקורדיוניסט שלנו".

בהמשך, מסתבר, שיחקו לעמי מזלו וכשרונו, ובנוסף לתפקידו כאקורדיוניסט בלהקה, קיבל הזדמנויות לתת קולו גם בשירה, אהבתו הנוספת אחרי הריקוד.

• חזרות קפדניות

בתום הטירונות במחנה 80 הצטרף עמי ללהקת הנח"ל. חזרות הלהקה נערכו ביפו במבנה המיתולוגי רב השנים של פיקוד הנח"ל. הן נערכו עד השעות הקטנות של הלילה עם המון אהבה ומוטיבציה להצלחה. "תהליך העבודה שלנו היה כזה, "מפרט עמי:

משהבין עמי
שתחביבו - הנגינה
באקורדיון -
הופך למקצועו,
החליט להישאר
באמריקה,
להתפתח
מקצועית,
ולהרחיב
את השכלתו
המוזיקאלית
הפורמלית,
והשתקע בניו יורק.

עמי מוביל את הרקדנים בדבקה רפיוח

עם להקת כרמון בבוגוטה-קולומביה

עם חיים טופול

עם דובי זלצר ויהורם גאון

"העיבודים לשירים הגיעו מוכנים מהמלחינים. כל אחד מחברי הלהקה למד את תפקידו. בשלב הבא עבדנו על העמדת השיר על הבמה. בסופו של התהליך, המלחין היה מגיע בכבודו ובעצמו לחזרה, כפי שהגיעה **נעמי שמר** כותבת ומלחינת "ולס להגנת הצומח" בקליפ הנודע, והעירה הערותיה למבצעת הסולו הכה מוכשרת **ירדנה ארזי**, כדי ללטש ליטוש אחרון ומדויק, ואז, קדימה להופעות. בתקופתי האקורדיוניסט היה אחראי על הצד המוסיקלי. אחריו, כבר הביאו מדריך מוסיקלי מקצועי מחוץ ללהקה, כמו: **יאיר רוזנבלום**, **בני נגרי**, **אריה לבנון**. בכל מקרה, כאן נוסף לי גם התואר מנהל מוסיקלי. גם לאורי היתה הסמכות להעיר הערותיו. והוא העיר."

• **אורי זוהר**

"אורי היה איש במה, הבין מה זו במה, על בוריה באופן אינטואיטיבי. הוא ממש עשה לנו בית ספר, מחמיא עמי בהתפעלות, שלא פגה עם השנים, למפקדו הנערץ. "כשרונו של אורי, היה אז בחיתוליו. אורי אהב להשתובב, לעשות מעשי קונדס, אבל לזכותו ייאמר, שידע את הגבול. גם לאחרים לא נתן להשתולל, הציב גבולות והשליט בלהקה משמעת קפדנית. מי שהתיר את הרסן, קיבל נזיפה, ממשיך גלעד."

• **זכרונות נעמי**

את **נעמי פולני**, שעבדה עם הלהקה, זוכר עמי, כאשת במה מקצועית, אבל לא קשוחה, שהשיגה מבוקשה בדרכה הנעימה, עם חיוך תמידי בזוויות פיה.

• **מחול בחו"ל**

עם שחרורו מהצבא, המשיך עמי ללוות באקורדיונו להקות מחול. הפעם, גם מחוץ למדינת ישראל ב"פסטיבל הנוער הדמוקרטי" בווינה עם להקה לאומית ייצוגית של רקדנים מכל קצות הארץ. "הפסטיבל התקיים כל 4 שנים. בכל פעם במדינה אחרת, "מציין עמי. בהמשך הצטרף ללהקת כרמון האגדית בהופעותיה בעולם.

• **תחביב שהפך מקצוע**

בתום סיור הופעות מוצלח עם להקת כרמון בארצות הברית, נשאר שם גלעד והלהקה שבה ארצה בלעדיו. משהבין עמי שתחביבו – הנגינה באקורדיון –

הופך למקצועו, החליט להישאר באמריקה, להתפתח מקצועית, ולהרחיב את השכלתו המוזיקאלית הפורמלית. הוא השתקע בניו יורק, ובחר באפשרות ללמוד תיאוריה, ניצוח והלחנה במכללה המוסיקלית הנודעת "מאנס".

• **הקשר האמריקני**

על שהותו באמריקה שעשתה לעמי גלעד טוב והתאפיינה בפריחה תעסוקתית ובהעשרה אישית, חזר פעמיים. הראשונה התארכה לכ-11 שנים בהן התמקצע בתחום. הוא עשה עיבודים מוסיקליים לתקליטים לריקודי עם בהנהלתו של אבי המחול הישראלי-עממי ביבשת אמריקה, **פרד ברק** (במקור – פריץ ברגר).

פרד ברק מתואר בויקיפדיה כרקדן, כוריאוגרף, מורה למחול, נושא הדגל בתפוצות, (במיוחד בקנדה ובארצות הברית) בלימוד והפצת ריקודי עם ישראליים, גם בכתובים כמו, מעל המגזין 'הורה' – כתב עת שיסד וערך.

עם יואב אשיראל

אורי זוהר אהב להשתובב, לעשות מעשי קונדס, אבל לזכותו ייאמר, שידע את הגבול. גם לאחרים לא נתן להשתולל, הציב גבולות והשליט בלהקה משמעת קפדנית.

בשנת 1962, כאשר שהה בניו יורק, פרד ברק ביקש **מדני עוזיאל** ליצור ריקוד קליל למתחילים. עמי הלחין את השיר, **נחמיה שרעבי** כתב את המילים, **גאולה זוהר** שרה, ודני חיבר את הצעדים לריקוד "את ואני". הריקוד נרקד עד היום ונחשב לקלאסיקה בקרב חוגי ריקודי העם ברחבי העולם.

על פי חוקרת המחול **יהודית (ג'ודי) ברין אינגבר**, פרד ניהל פסטיבל שנתי למחולות עם ישראלים בניו יורק בשנים 1953-1978.

בד בבד חיבר ברק ריקוד עם במעגל, "**פריילך**" שמו, ללחן שכתב עמי גלעד.

"פרד ביקש ממני שאכתוב מנגינה בגוון חסידי", אומר גלעד. גם **משה אסקיו** אהב את הלחן המקפיץ המעורר השראה שחיבר גלעד, וחיבר את "**חניתה**", ריקוד מעגל, גם הוא לאותה מנגינה. צד נוסף לפעילותו

הענפה של פרד ברק בשדה המחול בא לידי ביטוי במחנות ריקודים שארגן באמריקה.

"את **שלמה ממן** פגשתי לראשונה במחנה "בלוסטאר" אותו ייסד פרד בצפון קרוליינה. שלמה הוזמן כיוצר אורח, "נזכר גלעד.

● אמריקה - 2

בפרק הזמן השני - בשנות ה-80 - השתקע עמי גלעד במיאמי, פלורידה. גם שם באה לידי ביטוי רוחו המוסיקלית, בעיקר בחינוך לדור הצעיר. אבל לא רק. הוא הקדיש ממרצו גם לתוכניות מוסיקליות כשדרן בתחנות רדיו ישראליות מקומיות.

בפסק הזמן בין שתי השהויות בארה"ב, השתתף עמי בארץ כמלווה מוסיקלי בהפקות של **אברהם דשא פשנל** (פשה) שהיה אז שם דבר בבידור הישראלי:

- "צץ וצצה", 1969, מופע מוסיקלי מפזמוני **נתן אלתרמן**.

- "שירי החומש", משירי **איציק מאנגער** שנכתב בשנת 1935 בורשה.

- "חיי כלב", (אני נכחתי באולם וזוכרת את **גדי יגיל** הנפלא מצחיק בטירוף. א.ל.).

- "גאמבו", 1971.

עמי גלעד המשיך בהלחנה, ומתמיד בה גם היום.

משדר ברדיו קול השלום במיאמי

מעבודות הלחנתו, בין השאר: "ספרי לי כינרת", "מלאך קטן שלי" למילותיו של ניסן פרידמן, "ברכך השם וישמרך" למילים מתפילת שחרית. לפני כן הלחין ללהקות צבאיות כמו פיקוד צפון, פיקוד דרום וצוות הווי הנדסה קרבית: "תוגה של סתיו", "שמור לי על משמר הגבול", "לילה בלי מקלט", "בסיני מותר", "מה שרצוי ומה שמצוי".

ואכן, לימים, בנוסף לנגינתו באקורדיון יחבר עמי גלעד גם **לחנים יפים שיקרמו עור וגידים לריקודי עם**, יעסוק גם בתחום העיבוד המוסיקלי הודות ללימודים אלה שפתחו עבורו צוהר לרזי עולם המוסיקה הקסום.

● מימון להקלטות

כמו עמי גלעד ישנם בוודאי עוד אנשים שאינם רוויים נחת, בלשון המעטה, מהקידמה והדינאמיות הטכנולוגית בהקשר של ריקודי העם. עמי מציף את הנושא, ואף שכדאי בדרך כלל להתקדם וללכת עם הזמן, הרי שבמקרה זה הוא מיצר על השינוי שנוצר בתהליך העבודה.

עם יונתן כרמון

במיאמי עם גדי ביטון

"פעם, מספר עמי בעגמומיות-מה, יוצרי הריקודים היו פונים אלי שאכתוב מנגינות עם 'הוראות הפעלה', עם הכוונה מיוחדת לגבי הסגנון, האווירה והמקצב. הם היו אחראים גם להמשך תהליך העבודה, לעיבוד ולהקלטה. ואילו היום, מעדיפים להשתמש במוצר המוגמר, בשירים המושמעים בכל מקום, מהרדיו ועד לרשתות החברתיות, ובעיקר היוטיוב, שירים שכפי שהם. הם מוכנים לתהליך היצירה הכוריאוגרפית, בעוד אני 'תקוע' עם 36 מנגינות, שכדי למסור אותן ליוצרים, אני צריך לדאוג לעיבוד ולהקלטה - שיהיה להם מוכן. זה מאוד יקר. מניין אביא כסף?" זורק בכאב שאלה רטורית לחלל האוויר בכאב.

הוא חדור תקווה שהעמותה החדשה לשימור ריקודי עם שלא מכבר הוקמה, תכלול לא רק יוצרי ריקודים אלא גם מלחינים - כותבי מנגינות.

● 9 דברים שלא ידעתם על עמי גלעד:

1. הופיע עם "כמעט כל אומן שחי", בלשונו ההומוריסטית של עמי גלעד.
2. שר יחד עם אריק איינשטיין בפזמון שיר של להקת הנח"ל "12 טון".
3. ניגן בהקלטת הרקדה של יואב אשריאל, ששודרה בתוכנית רדיו חודשית "לרוקדים היד" בקול ישראל. יכול להיות שהקלטה זו הייתה הקדימון של התוכנית של **אבנר נעים** "בצעד תימני", שהפכה ל"רוקדים ושרים". התוכנית שודרה במשך הרבה שנים ברשת גימל בהצלחה ענקית חודרת לבבות וחוצה גבולות.
4. חיבר לחן נוסף לשיר "לפנות ערב". את ריקודו של **אלי רונן** רוקדים ללחן של **סשה ארגוב**.
5. חיבר לחן נוסף לשיר "אין שירים אחרים", שאת מילותיו כתב **יוסי גמזו** והלחין **משה וילנסקי**.

6. הריקוד "שירי" שיצר שלמה ממון, מבוסס על מנגינה שהלחין עמי גלעד עם השם של בתו **שירי**.

7. השתתף בהפקת סדרה של תקליטורי ריקודי עם "לא נפסיק לרקוד" בעריכת **אבנר נעים** ובהפצה של חברת האחים ראובני.

8. כתב מנגינות חדשות - 'דבקה' ו'הפרח ואני' - לאבנר נעים.

9. הנחה שירה בציבור בפתיחת תוכנית הרדיו המצליחה של **יענקל'ה אגמון** "בירה ומצב רוח".

עמי והאקורדראון

בפסק הזמן בין שתי השהויות בארה"ב, זכה עמי להשתתף בארץ כמלווה מוסיקלי בהפקות של אברהם דשא פשנל (פשה) שהיה אז שם דבר בבידור הישראלי.

מתי גולדשמיט
תרגום: בני לוי

אוסטריה רוקדת

על התפתחות ריקודי העם הישראליים באוסטריה

בהתחשב באובדן האזורים דוברי הגרמנית של דרום טירול (לאיטליה) וחבל הסודטים (לצ'סלובקיה), כמו גם בהוסיפה של בורגנלנד דרך משאל עם (מהונגריה), אוסטריה התקיימה בגבולותיה הנוכחיים רק מאז 1921. היא קיבלה את עצמאותה מהמעצמות המנצחות במלחמת העולם הראשונה, כמעט בניגוד לרצון האוכלוסייה. השם "Ostarrichi" עבור "Österreich" הגרמנית של ימינו תועד לראשונה בשנת 996; בעוד שהמילה "Austria" היא השם הלטיני הישן יותר לאזור אלפיני זה.

עם שטח של 83,883 קמ"ר (או 32,387.5 מ"ר), שטחה של אוסטריה הוא כחמישית משטחה של קליפורניה. למרות שגרמנית היא השפה הרשמית – הונגרית, סלובנית וקרואטית מותרות גם בכמה קהילות גבול מבודדות.

הרפובליקה מחולקת לתשע מדינות פדרליות, כאשר וינה היא אחת מהן בעלת נתח האוכלוסייה הגדול ביותר עם למעלה משני מיליון תושבים וקצת פחות מ-23% מכלל אוכלוסיית אוסטריה (או כמעט רבע מ-9.2 מיליון). אחרי וינה, הערים הגדולות ביותר באוסטריה הן גראץ, לינץ, זלצבורג ואינסברוק.

העדויות לנוכחות יהודית בווינה מתוארכות למאה ה-12. המלך אלברט החמישי הורה על השמדת יהודי וינה באמצעות גירוש ורצח בין השנים 1420 ו-1421; מאות ביצעו התאבדות קולקטיבית. האחרונים נשרפו לבסוף חיים.

גירוש שני התרחש בשנים 1670/1669, עד שבשנת 1683, במהלך המצור הטורקי על וינה על ידי העות'מאנים, משפחת המלוכה הפכה תלויה במידה רבה בכספים מבנקאים יהודים כמו **שמואל אופנהיימר ושמשון ורטהיימר**. עם "צו הסובלנות" משנת 1782, יהודי וינה ואוסטריה תחתית קיבלו גישה לכל האוניברסיטאות וחופש מסחר נרחב. לבסוף, "חוקת דצמבר" משנת 1867 העניקה ליהודים מגורים בלתי מוגבלים ופעילות דתית ברחבי אוסטריה בפעם הראשונה בתולדותיה.

בשנת 1869, כ-40,000 יהודים היוו 6.6% מאוכלוסיית וינה. בשנת 1885 נוסד "האיחוד האוסטרי-ישראלי", שפרסם גם את השבועון "Die Wahrheit" ("האמת"). מבחינה פוליטית, "המפלגה היהודית הלאומית" (1882-1938), נודעה כ"רשימה היהודית" משנת 1930 ואילך) זכתה להצלחה מועטה.

בסביבות שנת 1900, בירת אוסטריה הייתה אחד המרכזים החשובים ביותר של התרבות היהודית באירופה. כיום, רק כ-8,200 אזרחים רשומים כיהודים באוסטריה (אם נכלול יהודים לא רשומים, המספר יכול להיות גבוה פי שניים), כ-85% מהם גרים בווינה.

לא ניתן עוד לקבוע במדויק מתי התקיימו לראשונה ריקודי עם ישראליים באוסטריה. מעבר לגבולות אוסטריה, היא נודעה לראשונה באמצעות רשימה של אירועי ריקוד זרים ב"רוקדים 10"

**למצבה הפוליטי
הרעוע של
ישראל מאז ה-7
באוקטובר 2023,
ולדעת הקהל
סביבו, יש בוודאי
השפעה גם על
סוגיות תרבותיות,
במידה שהן
משפיעות לא רק
על אינטרסים
ישראליים אלא
גם על אינטרסים
יהודיים מקומיים.**

(ספטמבר 1991, עמ' 27), בה הוזכר "ארוון רנארט" כאיש קשר ב"פראטרשטראזה 25א". שם זה הופיע לאחרונה ב"רוקדים 30" (מרץ 1995, עמ' 31), ואחריו **מרים אייבנר** עם אותה כתובת.

את ארוון רנארט לא ניתן היה לזהות, ולכן הוא נותר ברובו בלתי ידוע. עם זאת, בעזרת מחקר מסוים, אותר לבסוף ארוון רנרט (1926-2009), שפרסם את הביוגרפיה שלו בשני ספרים ראויים לקריאה, דהיינו "Der Welt in die Quere" (צדדית אל העולם הזה) ו-"Fast schon Amerikaner" (כמעט אמריקאי), שניהם למרבה הצער פורסמו רק בגרמנית.

לאחר שיצרתי קשר עם המרכז הקהילתי היהודי הווינאי, הם הודיעו לי שהוא חייב להיות אדם אחר, אם כי עם אותו שם. כפי שהסביר לי ארוון רנרט, שכעת הוא אמיתי, בשיחת טלפון, הוא לא היה מודע לכך ששמו הופיע בכתב עת ישראלי - הוא עצמו מעולם לא יזם דבר בעניין זה. עם זאת, רנרט הוסיף, שהוא אכן קרוב משפחה של השני, ארוון רנרט הראשון.

כעת, כשמדברים על ארוון רנרט האמיתי, הוא נתקל לראשונה בריקודי עם ישראלים באמצע שנות ה-80, במהלך שהייה בת שנה בקיבוץ, למרות שכבר היו קורסים פנימיים שהוצעו בווינה דרך "השומר הצעיר" המקומי בשנים שלפני כן.

בחזרה לווינה, הוא ייסד את חוג המחול שלו בסביבות 1988 עם כ-12-8 משתתפים קבועים פחות או יותר. המיקום, Praterstraße 25 A, היה מעין מרכז תרבותי של SPÖ, "המפלגה הסוציאליסטית של אוסטריה" (משנת 1991 "סוציאל-דמוקרטית"), אחת משלוש המפלגות המובילות במדינה. רנרט הזכיר את ביקורם של כמה כוריאוגרפים ישראלים בסביבות 1990. עם זאת, לא ניתן היה לקבוע כיצד זה אורגן עוד. הוא לא היה מסוגל לספק מידע ספציפי יותר, וקבע שכל העניין קרה מזמן מדי. הדבר היחיד שזכר היה שמו של מדריך - **אבי אמסלם**.

התקדמות מסוימת בסצנת ריקודי העם הישראליים באוסטריה התרחשה בסביבות 1991-1993 לאחר **שמתי גולדשמיט** קיים את סדנאות סוף השבוע הראשונות שלו במדינה זו. תחילה בהאליין (1991 ו-1992) ובשנה שלאחר מכן בזלצבורג (1993) בהנחייתה של **ד"ר מריאן פרסטל**. עד מהרה הוא הוזמן לסדנאות נוספות בווינה שאורגנו על ידי **בריגית (גיטי) לניק ומרטין פוקורני**, שבמקור עסקו יותר בריקודי עמים. העניין הכללי בקרב הרוקדים העממיים בריקודי עם ישראלים הפך כה עז, עד שבשל ביקוש רב, נערכו שתי סדנאות בווינה בשנת 1993.

מספר רב של סדנאות שנתיות בהובלת מתי גולדשמיט נערכו לאחר מכן בחלקים אחרים של אוסטריה, כמו בגראץ (1994-2007), בעיקר באורגן על ידי **פרנציסקה פרהאב**, זלצבורג (1993-2005), לינץ (1994-1995) וקלאגנפורט (1996-1999), **ברנהרד הופר**.

לדברי **בן דגן**, ראש מחלקת התקשורת של הקהילה היהודית (IKG) בווינה, בתחילת 2025, הקהילה היהודית עצמה מעולם לא הציעה ריקודי עם ישראלים, בניגוד למוסדות דומים בגרמניה כמו במינכן, פרנקפורט או ברלין. הדבר הקרוב ביותר לאירועי ריקודי עם ישראלים המאורגנים על ידי IKG היו הופעות בפסטיבלי רחוב שנתיים. שמה של **ליסה ארבר** הוזכר כאשה לקשר ישיר.

ראוי לציין כי המוטו של מחלקת התרבות של IKG מתואר כ"תוסס, מגוון ומאחד". להלן רשימה של אנשים בסדר (האנגלי) אלפביתי שעסקו במיוחד בתחום ריקודי העם הישראלי באוסטריה. למען שלמות התמונה, יש להזכיר בקצרה את **פירושקה "פירי" סלמן**, שהובילה את להקת הריקודים הקבועה שלה במשך מספר שנים. באותו אופן יש לציין את **עדה סדלאק**, בעלת דוקטורט במדעי המחשב, עם להקת המחול שלה "הורה בליבנו" בשנים 2014-2020, שכבר רקדה בשנותיה הראשונות (1966-1969) בסניף וינה

עדה סדלאק,
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מופע רחוב "הורה בלבנו", 2019. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

**בניגוד למדינות
דרום אמריקה,
ארה"ב או אפילו
אוסטרליה, קהל
ריקודי העם של
אוסטריה הוא
ברובו לא יהודי,
בדומה לזה
שבגרמניה.**

של "השומר הצעיר" בשטורכנגאסה תחת הדרכתו של **יורם רוט**. ראוי לציין גם את **אליזבת מרותי ואנדראה לוקאץ'**, שניהלו להקת מחול באינסברוק במשך שנים רבות.

כפי שקורה לא רק בישראל ובמדינות אחרות, תחום "ריקודי העם הישראלי" בווינה מורכב ומאופיין באנשים בעלי מזגים שונים, כך שחילוקי דעות קלים, פילוגים ולעיתים אף מפגשים חוזרים ונשנים בתוך חוגי המחול – קרו גם כאן. התהילה של התקופה 1993–2010 שככה עם השנים, וכמעט כל הלהקות הנותרות חסרו משתתפים חדשים וצעירים יותר – בוודאי תופעה עולמית בתחום ריקודי העם.

למצבה הפוליטי הרעוע של ישראל מאז ה-7 באוקטובר 2023, ולדעת הקהל סביבו, יש בוודאי השפעה גם על סוגיות תרבותיות, במידה שהן משפיעות לא רק על אינטרסים ישראלים אלא גם על אינטרסים יהודיים מקומיים. האוכלוסייה היהודית בווינה מסתכמת כיום ב-0,35% בלבד, בעוד שהאוכלוסייה המוסלמית (אזרחים בעלי אזרחות אוסטריה) מהווה 11% (בעיקר ממוצא טורקי או בוסני). מכל השמות המוזכרים להלן במאמר זה, למעשה רק **ליסה ארבר** נותרה פעילה בתחום "ריקודי העם הישראליים" בווינה. בניגוד למדינות דרום אמריקה, ארה"ב או אפילו אוסטרליה, קהל ריקודי העם של אוסטריה הוא ברובו לא יהודי, בדומה לזה שבגרמניה.

נטלי אסא (וינה)

assa.natali@gmail.com

למעשה, הכל על נטלי כבר סופר בגיליון **מס' 107 של רוקדים-נירקודה** (עמוד 5). היא נולדה בסופיה, בירת בולגריה, והחלה ללמד באופן קבוע בווינה בשנת 2013, אז בגיל 18, במועדון הספורט היהודי "הכח" שנוסד בשנת 1909. ראוי לציין כי קבוצת הכדורגל שלו זכה באליפות אוסטריה בשנת 1925.

השיעור הראשון שלה כלל עד חמישה

"לקפוץ כמו משוגע" חולצת חוג הריקודים של נטלי אסא.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

נטלי אסא.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

עשר משתתפים. לאחר מכן, בשנת 2014, התקיים שיעור שני במכון היהודי לחינוך מבוגרים (JIFE) שנוסד בשנת 1989.

עם תחילת המגפה (COVID-19) ולאחר שכל השאר נתקע כמעט לחלוטין, היא פתחה קורס של יום ראשון ב"דונאוינזל" (אי הדנובה) בשנת 2019 בניהולה שלה ובתחת הסלוגן "רקדו עם נט!", שמשך בדרך כלל בין עשרים וחמישה לשלושים וחמישה משתתפים. הביטוי המועדף עליה היה בעיקרו "לקפוץ כמו משוגע", בניסיון למשוך משתתפים צעירים יותר לחוגי הריקוד שלה. שהותה של נטלי בווינה, וכך גם פעילותה בריקוד שם, הסתיימה באוקטובר 2020 עם המעבר שלה לברצלונה (ספרד).

רוקדים בווינה עם נתלי אסא ומתי גולדשמיט. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מרים אייבנר-לוי (וינה)

מרים אייבנר הגיעה לווינה מאבטנא (זלצבורג-לנד) בסביבות שנת 1990 כדי ללמוד מוזיקולוגיה. לאחר שנה של עיסוק בריקודים סלונים, ועם מחסור מתמיד בפרטנר לריקוד, עברה מרים לריקוד עם בינלאומיים, ובסופו של דבר, בשנת 1993, החליטה לרקוד ריקודי עם ישראליים לאחר הסדנה הראשונה שלה עם מתי גולדשמיט.

בשנת 1995 השתתפה בטיול המחול השלישי של ה-Israelisches Tanzhaus (ITH) לישראל והשתתפה בכמה סופי שבוע של ריקוד במינכן שאורגן על ידי ה-ITH, כולל

מרים אייבנר-לוי (מימין), שמוליק גוב-ארי, אלי כהן, שלמה ממון, לוי ברגיל בבדפורד, אנגליה, 1996. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

מדריכים אורחים כמו **מישאל ברזילי**, **משה אסקיו**, **ספי אביב**, **מאיר שם טוב ואבנר נעים**. כמו חובבי ריקוד רבים אחרים מאירופה, ביקרה גם באנגליה והשתתפה ב"מחול אירופה" של **מוריס סטון**.

עד מהרה הוזמנה על ידי ה-JIFE ללמד קורסים בריקודי עם ישראליים (1995-1997). עד לאחרונה, לא הייתה מודעת לכך ששמה פורסם ברשימת מדריכי המחול הזרים של רוקדים (מגיליון 32, יולי 1995 עמ' 47). עקב התפתחויות מקצועיות, נישואין והריון, היא הפסיקה את פעילותה בריקוד בסביבות 1999.

ליסה "בתיה" ארבר (וינה) tirkedu@gmail.com

ליסה ארבר, במקור מטולן (אוסטריה תחתית), היא כנראה רקדנית העם הישראלית הוותיקה ביותר באוסטריה, שכן קריירת הריקוד שלה מתחילה בחוג המחול בהדרכת ארווין רנרט כפי שהוזכר לעיל. השתתפות בסדנאות שונות במינכן והשתתפות במחול אירופה בשנת 1999 ביססו את פרטואר המחול שלה.

החל משנת 2020, החליפה את **מוניקה מאכט** כמנהלת מחול באגודת המחול "הבה נגילה". בשנת 2022, ייסדה אגודת מחול נוספת בשם "תרקדו" שהחליפה את "הבה נגילה". כיום הם רוקדים במשך שלוש שעות בכל יום שלישי החל מהשעה 18:30 במרכז סמינרים ברובע השני ("הרובע היהודי" של וינה), החל בריקודים קלים יותר ולאחר מכן עוברים למתקדמים יותר, מהרפרטואר המודרני והעכשווי יותר. העלות היא 12 אירו למשתתף.

ליסה "בתיה" ארבר. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

הביטוי המועדף עליה היה בעיקרו "לקפוץ כמו משוגע", בניסיון למשוך משתתפים צעירים יותר לחוגי הריקוד שלה.

מופע רחוב וינאי טיפוס, יוני 2024.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

העלות לשליש אחד (כלומר עבור ארבעה עשר מפגשים) היא 104 אירו (118 דולר אמריקאי / 430 ש"ח). עקב מחסור בגברים, כמעט ואין ריקודי זוגות בשני הקורסים. נכון לעכשיו, ל"תרכז" יש את קבוצת המופעים היחידה בווינה שמופיעה עם ריקודים ישראליים בפסטיבלי רחוב ציבוריים.

בימי רביעי היא מנחה קורסים עם כחמישה עשר משתתפים ב-JIFE, שמקבל בברכה גם משתתפים ללא ניסיון קודם.

נעמה איזבל פסבינדר (וינה) naama.fassbinder@gmx.net

קבוצת מופעי רחוב של נעמה פסבינדר,
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

נעמה איזבל פסבינדר במקור מהידלברג (גרמניה) והחלה ריקודי עם ישראליים בשנת 1984, בגיל 16, בניהולו של זאב היינריך. בשנת 1991 עברה לווינה. לאחר שלא הצליחה למצוא שם קבוצת ריקוד, החליטה להקים אחת בעצמה. בשנת 1992 מונתה למדריכה במכון היהודי לחינוך מבוגרים (JIFE), תפקיד שמילאה עד 1995.

היא השתתפה בסדנאות שונות, ביניהן עם מתי גולדשמיט בווינה ואחת במינכן בשנת 1995 עם משה אסקיו. במהלך תקופה זו, הלהקה בניהולה הופיעה באירועים ציבוריים שונים שאורגנו על ידי עיריית וינה וה-JCC המקומי. בשנת 1998, לאחר שלוש שנים נוספות עם חוג המחול הפרטי שלה, היא ורקדניה החליטו, "מסיבות גיל", לעבור מריקודי עם ישראליים ל"ביודנזה", שפותחו במקור בצ'ילה.

ברנהרד הופר (קלגפורט, קרינתיה/קארנטן) bernhardhhofer@gmail.com

ברנהרד הופר החל לרקוד בגיל צעיר, בתחילה כמדריך קבוצת ילדים במסגרת "התאחדות הקתולית" (KJS), ארגון הילדים של הכנסייה הקתולית באוסטריה. בשנת 1994 הצטרף לקבוצת ריקוד שנוסדה על ידי יוטה טרמפיטש, שרקדה ריקודי עם בינלאומיים. יחד איתה, בשנת 1995 השתתף במסע הריקוד השלישי של ה"טאנצהאוס" הישראלית (ITH) לישראל. הריקודים שלמד שם הניחו בסופו של דבר את היסודות להעברת המיקוד ברפרטואר הריקודים שלו ושל טרמפיטש לישראלי.

בשנת 1998, קיבל ברנהרד לידיו את הקבוצה, שמאז ואילך התמקדה אך ורק בריקודי עם ישראליים. במינכן, הוא השתתף באופן קבוע בסדנאות שאורגנו על ידי ה"טאנצהאוס", כולל אלה עם נפתלי קדוש, טוביה טישלר ורוני סימן טוב. בעקבות מגפת הקורונה וההגבלות הידועות הנלוות, ברנהרד פירק סופית את הקבוצה בשנת 2022 עקב מחסור במשתתפים חדשים.

נעמה איזבל פסבינדר.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

ברנהרד הופר.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

קלאוס קרבר. צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

קלאוס קרבר (רויטה, טירול/טיירול) klaus.kerber@web.de

קלאוס קרבר הוא לא רק רקדן בלט, אלא גם מורה מוסמך לבלט. קיבל את הדיפלומה שלו בשנת 1989 בווינה מ"החברה האוסטרית לתיאטרון מוזיקלי" בהדרכת פרופסור **קרול טוט**. חלק מהכשרתו היה גם ריקוד אופי כאשר, על פי דבריו של קרבר, ריקודי אופי נחשבים לריקודי עם שנוצרו עבור תיאטרון בלט ברמה מקצועית.

קלאוס ייסד במינכן בית ספר לבלט בשם "ויוה לה דאנזה". במקרה גמור, אחת מתלמידותיו הצעירות באותה תקופה, **קתרין פופ**, שאלה פעם בסוף שיעור אם תוכל להציג ריקוד עם ישראלי שלמדה באחד משיעוריו של מתי גולדשמיט. עבור קלאוס, התברר שזה לא היה רק ריקוד אחד. השימוש בסרטוני הריקוד של "רוקדים" אפשר לרקדני טירול להרחיב בהדרגה את הרפרטואר שלהם, וכבר כחמש שנים הם מפעילים מפגש ריקודי עם ישראליים בכל יום שני במרכז לחינוך מבוגרים ברויטה (טיירול).

מוניקה מאכט ז"ל (וינה)

מוניקה מאכט (1952–2023) נתקלה לראשונה בריקודי עם ישראליים לפני למעלה משלושים שנה: סדנה עם מתי גולדשמיט בגראץ בשנת 1994, סוף שבוע עם **משה אסקיו**, טיול ריקודים לישראל עם ה-Israelisches Tanzhaus בשנת 1995, ומחול אירופה עם **שלמה ממן ומושיקו הלוי** בשנת 1996 – אלה היו התחנות הראשונות והחשובות ביותר בתחילת דרכה.

משנת 1998 עד 2015 הדריכה מוניקה להקת ריקוד בשם "הבה נגילה" ב-JIFE, ובשנים שלאחר מכן, הדריכה בסטודיו בשם "Tanzstelle", "מקום מפגש לתרבות מחול ותנועה" וינאי. לאחרונה, התוכנית שלה כללה

מוניקה מאכט ז"ל.
צילום: מתי גולדשמיט

מוניקה עם רפי זיו ומתי גולדשמיט.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

סטודיו עם רפי זיו, וינה 2008. צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

ההופעה בטקס הפתיחה של משחקי מכבי אירופה, בווינה 2011.
צילום מארכיון Israelisches Tanzhaus

**מוניקה הופיעה
מדי שנה
בפסטיבלי רחוב
שונים עם רקדני
להקת המחול
שלה. גולת
הכותרת הייתה
הופעתה של להקת
המחול בשנת 2011
בטקס הפתיחה
של משחקי
מכבי אירופה
(כוריאוגרפיה:
מתי גולדשמיט)
בניהולו המוזיקלי
של תמנע בראואר,
בתו של הצייר
והזמר אריק
בראואר.**

מלאני פרוליק, וינה 2007.
צילום: מתי גולדשמיט

שני ערבי מחול שבועיים בני שלוש שעות כל אחד (שבתות וימי שני). המחיר לערב ולמשתתף היה 11 אירו (12.50 דולר אמריקאי / 45 שילינג אנגלי). על פי קטע מ"מרשם העמותות" הפדרלי הרשמי, העמותה בראשותה, דהיינו "Hava Nagila israelische Tänze Wien e.V.", נוסדה כארגון צדקה רשום בספטמבר 2018 (מספר ZVR 1550687066).

החל משנת 1996 הזמינה מוניקה כוריאוגרפים שונים מישראל לווינה, וכך זכו לבקר באוסטריה בפעם הראשונה. בין השמות היו **ספי אביב, ערן ביטון, גדי ביטון, יורם ששון ורפי זיו**. בשנת 2009 ארגנה מחנה סוף שבוע בדרום המדינה בשם "מחול אוסטריה" בפלדן (אגם וורטר, קרינתיה).

מוניקה הופיעה מדי שנה בפסטיבלי רחוב שונים עם רקדני להקת המחול שלה. גולת הכותרת הייתה הופעתה של להקת המחול בשנת 2011 בטקס הפתיחה של משחקי מכבי אירופה (כוריאוגרפיה: מתי גולדשמיט) בניהולו המוזיקלי של **תמנע בראואר**, בתו של הצייר

והזמר **אריק בראואר**. מאז 2006 מוניקה לוותה באופן קבוע על ידי נכדתה **מלאני פרוליק** (ראה רוקדים-נירקודה 107, עמ' 12), אז בת עשר בלבד שגם תועדה בוידאו כבת זוג לריקוד, עם רפי זיו במינכן בריקוד "**מנגב לך ח'דמעות**". בסרטון נוסף ניתן לראות אותה כילדה בת עשר יחד עם רפי זיו (מ-2:10).

בסביבות שנת 2020, מלאני עברה לזלצבורג מסיבות מקצועיות וכך וויתרה על פעילותה במחול. באפריל 2022, עקב מחלתה המתקדמת, סיימה מוניקה את פעילותה במחול בווינה בשיתוף פעולה עם **יהודית ויינמן-שטרן** עם סדנת סוף שבוע עם **דודו ברזילי**.

הלמוט סטולטרפוט (גראץ, שטיריה/שטיירמארק)

hstolterfoht@yahoo.com

הלמוט סטולטרפוט.
צילום: מתי גולדשיט

**הלמוט המשיך להרקיד
(וזה יוצא דופן עבור
אוסטריה) חמש פעמים
בשבוע, שני עד שישי
בשעות הצהריים,
ב"מועדון עדן של
טנזספורט" במרכז העיר.**

הלמוט סטולטרפוט, במקור משטוטגרט, גרמניה, ייסד לפני למעלה מעשרים שנה קבוצת ריקודים בימי ראשון המתמחה בפולקלור ישראלי בגראץ - העיר השנייה בגודלה באוסטריה עם 303,000 תושבים (מקום הולדתו של ארנולד שוורצנגר, מושל קליפורניה לשעבר בין השנים 2003 ל-2011). לאחר הפסקה עד 2014, הלמוט המשיך להרקיד (וזה יוצא דופן עבור אוסטריה) חמש פעמים בשבוע, שני עד שישי בשעות הצהריים, ב"מועדון טנזספורט עדן" במרכז העיר. רק בערבי חמישי הם נפגשים בקהילה (הקתולית) של גראץ-רגניץ. כ-7 רוקדים משתתפים בדרך כלל בכל אחד מהמפגשים הללו. הם רוקדים ריקודים ישנים וחדשים יותר, במיוחד כאלה עם מוזיקה המכילה טקסטים מהתנ"ך או מקורות דתיים אחרים. ריקודי זוגות מתקיימים גם כן, כל עוד גברים מצטרפים מדי פעם. העלות למשתתף - 5 אירו (5.70 דולר אמריקאי או 20 שילינג אנגלי) למפגש.

ורוניקה וסרמן (סנט פלטן, אוסטריה תחתית/נידראוסטריין)

ott.veronika@gmail.com

ורוניקה וסרמן.
צילום מארכיון
Israelisches Tanzhaus

מאז 2011, ורניקה מנחה שיעורים בגן החורף הפרטי שלה בסנט פלטן, בירת אוסטריה תחתית, כ-60 קילומטרים מערבית לווינה. הקבוצה מורכבת בממוצע מעשרה אנשים הנפגשים בכל יום שני במשך שעותיים. הם רוקדים שוב ושוב באינטנסיביות כחמישה ריקודים בכל ערב. אין דמי השתתפות בשיעורים.

בגיל 19 בלבד, ורניקה התלהבה מאוד מהריקוד "לא אהבתי די" והחליטה ליצור כוריאוגרפיות משלה, המבוססות על צעדים ישראליים בסיסיים, למוזיקה שהלחין בעלה, **ברטרם**. לחנים אלה התבססו, באופן טבעי, על מנגינות ישראליות ידועות. תשעת ריקודיה פורסמו מאז עם תיאורי ריקודים על גבי תקליטור ו-DVD תחת הכותרת "ספר המחול של הברונית פון פרך".

**ורוניקה התלהבה מאוד מהריקוד
"לא אהבתי די" והחליטה ליצור
כוריאוגרפיות משלה, המבוססות על
צעדים ישראליים בסיסיים, למוזיקה
שהלחין בעלה, ברטרם**

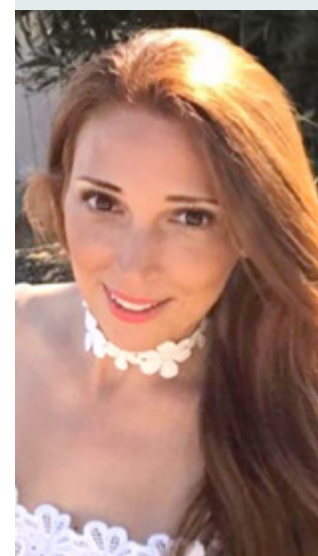
ורניקה נלהבת במיוחד מהשמחה והחיוניות של מוזיקה עממית ישראלית והריקודים; שני מאפיינים אלה, לדבריה, "בדרך כלל מועברים במהירות לנוכחים". הרפרטואר שלהם, שגדל כיום לעשרים וארבעה ריקודים, כולל ריקודים כמו "דרור יקרא", "על כנפי הכסף", "תודה" ו"דבקה להט".

בסביבות שנת 1900, בירת אוסטריה הייתה אחד המרכזים החשובים ביותר של התרבות היהודית באירופה. כיום, רק כ-8,200 אזרחים רשומים כיהודים באוסטריה (אם נכלול יהודים לא רשומים, המספר יכול להיות גבוה פי שניים), כ-85% מהם גרים בווינה.

רוקדים

גיליון 118 | יוני 2025

אורלי סטאר

אורלי סטאר נולדה בירושלים, ישראל, וכשהייתה בת 7 עברה עם משפחתה לבוורלי הילס, קליפורניה, ארצות הברית. למדה בלט כילדה, אך פיתחה אהבה ומסירות לריקודי עם ישראליים. בגיל 19 סייעה בהדרכה **לדיוויד דסה**, שגם הדריך אותה בלוס אנג'לס במשך 16 שנים. כיום אורלי מנהלת את מפגש הריקוד הישראלי הגדול ביותר בלוס אנג'לס עם רקדנים צעירים ומבוגרים בכל ערב רביעי ב"עדת שלום".

עם למעלה מ-26 שנות ניסיון בהוראה, בהדרכת ריקוד ישראלי לילדים ומבוגרים בכל הגילאים ברחבי לוס אנג'לס והוואלי, אורלי סטאר היא הלב והאנרגיה של הקהילה! היא מקדמת תשוקה לישראל ומעוררת אהבה ללמידה. אופייה הכריזמטי והמסביר פנים שובה מיד רוקדים חדשים ומצית קשרים בקהילה היהודית.

אורלי מחדירה אווירה רעננה וצעירה לכל שיעור הוראה תוך שמירה על חשיבות המסורת. היא יוצרת תוכניות הדרכה למחול ישראלי עבור בתי ספר פרטיים יהודיים רבים ומחנות קיץ, ומוזמנת בכל רחבי העולם להדריך מורים כיצד להביא את הדור הצעיר לריקוד. היא עובדת קשה כדי להבטיח שריקודי עם ימשיכו מדור לדור.

אורלי יצרה **ריקודים ישראליים** הנרקדים בכל רחבי העולם. היא אוהבת ליצור ריקודים המגשרים על הפער בין מבוגרים לדור הצעיר כדי ששניהם יוכלו לרקוד יחד. הריקוד האהוב עליה ביותר הוא "סיפור מלחמות".

על הריקוד אורלי מספרת:

זהו שיר וריקוד שהם סיפור מלחמה ומחווה לחייל גיבור בן 19 מגולני, **ראם מאיר בטיטו**, שנהרג ב-7 באוקטובר בעת שהגן על ישראל. מילות השיר משחזרות את המילים ואת השיחה האחרונה

ראם מאיר בטיטו ז"ל

שניהל ראם עם אימו בטלפון לפני שנהרג. הוא בכה ופחד. היא אמרה לו: "נגב את עיניך. הכנת את כל חיך למצב הזה. אתה יודע בדיוק מה לעשות. הכל בסדר. אתה צריך להישאר חזק!" אבל הוא עונה: "המצב הזה הרבה יותר גדול ממני. כולם סביבי מתו. אני רואה דברים שאף אחד לא צריך לראות. אני רק רוצה להגיד לך שאני אוהב אותך ואם משהו יקרה לי ולא אצא מזה בחיים, דעי בבקשה שחייתי קצת אבל אהבתי אותך מאוד ואני מצטער אם פגעתי בך".

זהו ריקוד ואלס הדומה לציור. כל צעד הוא כמו משיכת מכחול של רגשות

אורלי סטאר היא הלב והאנרגיה של הקהילה בלוס אנג'לס! היא מקדמת תשוקה לישראל ומעוררת אהבה ללמידה. אופייה הכריזמטי והמסביר פנים שובה מיד רוקדים חדשים ומצית קשרים בקהילה היהודית.

עזים. תחילת הריקוד מדברת על התעוררות בבוקר כדי ללכת לתפקיד שלו והתנועה בכוריאוגרפיה היא כמו התעוררות ומתיחת ידיים. יש מחווה של ניגוב הדמעות עם המרפקים מורמים וידיים מחליקות על העיניים ב"צעדת הבאלאנס". יש הרבה תנועה קדימה ואחורה עם הצ'רקסיות הכפולות וכניסה ויציאה מהמעגל כדי להראות ששני אנשים מדברים. ישנה תנועה אחורה כדי להראות שכולם מאחוריך ותומכים בך.

ריקוד זה הוא מסע שגורם לך להרגיש משהו – תחושה של הערכה והכרת תודה על הקורבנות של חיילי – גיבורינו ואלופינו. סיפור חייו וחוויותיו במלחמה מסופר דרך עיניו של ראם. זה שובר את הלב להקשיב אבל מאלץ אותך לזכור כי אי אפשר לשכוח אותם. אנחנו כאן בגללם. זה סיפור על ההיסטוריה שלנו בעבר והווה שלנו – הסיפור של עמנו וארצנו – אז ועכשיו. הריקוד רלוונטי ונוצר בכבוד ובכוונה. זהו ריקוד לכולם.

קטע מעבר:

- 1-3 שלוש צעדות באלאנס מצד אל צד החל בימין ימינה. תנועת יד ימין ושמאל של "מנגב את הדמעות" עם שתי הצעדות באלאנס הראשונות.
- 4 סיבוב ורבע שמאלה בצעדת ואלס.

חלק ב:

- 1 רקיעה בימין בשיכול לפני שמאל שמאלה; שמאלה במקום מאחור; פתיחה בימין ימינה
- 2 שיכול במשאלה לפני ימין ימינה; ימין ימינה; שיכול בשמאל מאחורי ימין.
- 3-4 כמו 1-2.

סיפור מלחמות

צורת ריקוד: מעגל

מבנה ריקוד: בית אחד, 2 חלקים, קטע מעבר ותוספת; כיוון ההתקדמות: נכ"ש משקל: 3/4 ברישום כל מספר מייצג תיבה של 3/4.

חלק א: מעגל הפנים למ"מ.

- 1 צעדת ואלס לפני כלפי מ"מ החל בימין תוך התרוממות על קצות האצבעות והרמת הידיים.
- 2 צעדת ואלס לאחור החל בשמאל תוך הורדת הידיים.
- 3-4 2 צעדות באלאנס בימין לימין ובשמאל לשמאל.
- 5 סיבוב ימינה על ק"מ בהתקדמות נכ"ש החל בימין.
- 6 שמאל בכפיפה לפני; ימין במקום; שמאל לאחור.
- 7-8 בהתקדמות נכ"ש: פסיעה בימין לפני; שיוף בשמאל לפני; שמאל לפני. 2 x.
- 9-10 שתי צעדות ואלס החל בימין לפני על ק"מ.
- 11-12 סיבוב ימינה בצעדת ואלס בימין; שיכול בשמאל לפני ימין; ימין במקום מאחור; פתיחה בשמאל שמאלה והפנים כלפי מ"מ.
- 13-14 כמו 1-2.
- 15-16 סיבוב שלם שמאלה בשתי צעדות ואלס החל בימין בשיכול לפני שמאל.
- 32-17 כמו 1-16 חוזר שנית.

מילות השיר
משחזרות את
המילים ואת
השיחה האחרונה
שניהל ראם עם
אימו בטלפון לפני
שנהרג.

- 5-6 שיכולים מצד אל צד החל בימין שמאלה.
7-8 חצי סיבוב ימינה-פנימה בימין; חצי סיבוב שמאלה-החוצה בשמאל.
9-10 צעד ואלס בימין על ק"מ נכ"ש. צעד ואלס בשמאל על ק"מ תוך פניה לאחור-שמאלה.
11-12 שני צעדות ואלס לאחור על ק"מ החל בימין.
13-14 פנים למ"מ. צעד באלאנס בימין ימינה; סיבוב שמאלה בצעד ואלס.
15-16 כמו 1-2 בחלק א'.
17-24 כמו 9-16.

תוספת (אחרי שהריקוד נרקד פעמיים):

- 1-2 צעד באלאנס מצד אל צד, החל בימין ימינה.
3-4 סיבוב ימינה על ק"מ בשתי צעדות ואלס החל בימין.
4-8 כמו 1-4.

סיפורי מלחמות

מילים: אלי חולי, אור פריי, עידו אוחיון; לחן: אלי חולי, אור פריי, עידו אוחיון; ביצוע: אלי חולי

אתם מסתכלים עליי
"אתה כבר מוכן לזה"
אומרים זה קטן עליי
אבל אני קטן לזה
כולם מאחוריי
ואם לא נצא מזה
תדעו שחייתי מעט אבל אהבתי הרבה

חוזרים למוצב לא הפסקנו ללכת
איך אותו המקום נראה כל כך אחרת
כולם נלחמים ובין כוונות
חולמים על כל מה שיכולנו להיות
מנגב את הדמעות

אתם מסתכלים עליי
"אתה כבר מוכן לזה"
אומרים זה קטן עליי
אבל אני קטן לזה
כולם מאחוריי
ואם לא נצא מזה
תדעו שחייתי מעט אבל אהבתי הרבה

מעבר:

עוד מעט ערב עכשיו כבר יודע
סליחה אם פגעתי במי ששומע
כשחלומות מתים גיבורים נולדים
זיכרונות נשארים

קמתי בבוקר לפני הזריחה
וזה עוד יום שבת שאני מפספס ארוחה ב
חולצה לבנה לובש ת'מדים עולים לשמירה

אבק ועשן ממלאים תעיניים
שריקות פגזים מחרישות את האוזניים
זה לא כמו בסרטים
או סיפורי מלחמות
ראיתי דברים שאסור לי לראות
מנגב את הדמעות

"אני רק רוצה להגיד
לך שאני אוהב אותך
ואם משהו יקרה לי ולא
אצא מזה בחיים,
דעי בבקשה שחייתי
קצת אבל אהבתי אותך
מאוד ואני מצטער אם
פגעתי בך."

אבא שלי! אתה חתן פרס ישראל!

ליטל ממון

תהו אחד מאותם רגעים מכוננים בחיים הגורמים לי לעצור ולהיזכר ברגעים המשותפים שלנו במסע הזה.

אני זוכרת מהילדות שלי שעבדת - עבדת הרבה! כיתת רגליים מדרום עד צפון. הקפת את הגלובוס במחנות ריקודי עם כדי להפיץ את הריקודים שלך ברחבי העולם. אני זוכרת את הבובות שהבאת לי ממקומות בעולם שבהם ביקרת במסגרת העשייה שלך במחול הישראלי. זוכר שמאוסטרליה הבאת לי קנגורו וקואלה בגודל אמיתי? מאוסטריה - מארז שוקולדים ענק סגול של "מילקה". זה היה לי לפני עידן הווסטאפ והוידאו. ככה למדתי איפה אתה עושה את צעדיך בעולם.

הפעם הראשונה שאני זוכרת את ההכרה שקיבלת בתחומך היה כמנהל אומנותי בפסטיבל כרמיאל. אני זוכרת את ההתרגשות, את הברכות שקיבלת כשהסתובבנו יחד בהרקדות.

פסטיבל כרמיאל ליווה ומלווה אותי עוד מהבטן של אמא (לוסי) - שמספרת שעד חודש תשיעי הייתה עוברת מבמה לבמה ועובדת עם להקות המחול. לימים אני זוכרת את עצמי כילדה על הדשא של כרמיאל עד מאוחר בלילה. בכל פעם חבר להקה אחר

או כוריאוגרף אחר לקח על עצמו לשמור עלי. בעוד אני הייתי צופה באבא שלי שמדבר במיקרופון ומנהל את החזרה הגנרלית ביד רמה ובהרבה כישרון.

עם שר החינוך קיש

עם ליטל ממון

עם להקת הסטודנטים וגלגלי ראשון

משם עוד היינו ממשיכים לשיבות הפקה עד השעות הקטנות של הלילה. בהתחלה רק ניסיתי לישון. אח"כ, לאט-לאט הבעתי את דעתי ואתם לקחתם אותי ברצינות גמורה ובהערכה לדעותיי. כבר שם הרגשתי כמה מדגדג לי להצטרף ללהקות ולרקוד את צעדי ה"שיכול חילוף" והידיים המונפות, לצלילי "אור" ו"כרמיאל רוקדת".

התרגשתי מהיחד שנוצר שם על הבמה ומהכוח שזה יוצר. הערכתי את זה לא פחות מרגל מתוחה יותר או פחות. על אף שתמיד רקדתי במסגרות מקצועיות (מסגרות שגם לא תמיד העריכו מספיק את המחול הישראלי), הרגשתי הרבה בזכותך שהמחול הישראלי הוא אבן היסוד שלנו, ולכן הוא בער ובוער בעצמותי עד היום.

זוכרת את הנסיעות שלנו יחד בהן היית צריך לבדוק את המוסיקות לפסטיבל כרמיאל והיינו שומעים אותן ב"לופים". שירים ישראליים ישנים שלמדתי והכרתי בזכותך. אולי בגלל זה אני תמיד מרגישה שנולדתי בתקופה הלא נכונה. ילדים בגילי אף פעם לא הבינו איך אני מכירה את **שושנה דמארי**, **ירדנה ארזי** ואת **נתן אלתרמן** ואיך אני אוהבת את המוסיקה הזו.

עם רונן טין

עם גלית והבה שאשו מנהלת המערך לטקסים ולאירועים ממלכתיים ראשת מנהל התרבות

עם דוד פלבר מנהל האגף לשרות לאומי ויועץ שר החינוך לפרס ישראל

עם איציק סעדה

עד היום, בכל מסגרת שאני נמצאת בה, אני מרגישה כמה חשוב לי להטמיע את המחול והמוסיקה הישראלית. כך כל שנה, במסגרת לימודי התואר הראשון שלי במחול בסמינר הקיבוצים, הזמנתי אותך ואת אמא להצטרף אלי ולהעביר אירוע - סדנה של מחול ישראלי, ולחשוף את תלמידי סמינר הקיבוצים לריקודי העם.

אתם גם העברתם לי את התשוקה והרצון להנגיש לכולם את האהבה לתנועה ולריקוד כמו ב"דאנס בייבי", המיזם שיצרתי - ריקודים להורים עם מנשאים, כך שיוכלו לנוע יחד עם התינוק שלהם מגיל 0. ככה גם **גילן** (האיש שלי), **אלאיה ולואן** - ילדנו המתוקים, הצטרפו למעגל הרוקדים.

העבודה שלך ושל אמא עם קהילות יהודיות בחו"ל היוו השראה לעבודה שלי עם נוער הקהילות היהודיות, איתם עבדתי במסגרת תגלית, או בקאמפיים בארצות הברית. הבנתי היטב את האחריות המונחת על כתפיי, להעביר את האהבה לארץ דרך הרגליים, דרך הגוף ובראש וראשונה - דרך הנשמה.

עם ניר להב

רגע מכונן בקשר שלנו היה כשהתחלתי לעבוד אתך בלהקת הסטודנטים. הקשר שלנו הפך לקרוב וצמוד יותר. העברנו הרבה מאוד שעות יחד, בשבתות מרוכזות או חזרות עד מאוחר בלילה.

אתה איש של עבודה ועשייה "ורקוהוליק" אמיתי. וכל זה לא היה מתאפשר בלי התמיכה של המשפחה. שנתנו לך את השקט הדרוש לאמן אמיתי - ליצור ולהיות בעשייה.

אבא שלי! אני עדיין לא מאמינה שאני אומרת שאתה "חתן פרס ישראל" ואין גאה ממני. הנחישות, ההתמדה והעשייה האינסופית שלך תמיד היו ויהיו נר לרגליי. האהבה שלך למה שאתה עושה פשוט סוחפים את כל מי שסביבך.

העיטוף והאהבה שקיבלת מכל אוהבך ומכל המכובדים בטקס, בהם הנשיא, ריגשו אותי עד דמעות. הרגשתי איך כל מסע החיים הזה התרכז לבמה אחת, מלאת הכרה, על הדרך המדהימה שעשית ועוד עושה.

גאה ואוהבת.

עם לוי ממן

עם משה תלם ויעל

עם להקת הדרי רחובות

עם יואל אביטן

עם איציק סעדה

עם הנשיא הרצוג

עם מרים אדלסון

עם המשפחה - האחים

עם יעל, משה תלם ורונית

עם ליאת ואיתי כץ, ודודי

עם חיים מילשטיין

עם המשפחה

עם אהרון ונעמי סלומון

עם זהבה בן

עם אחיו - איציק

עם אבי ברנס

עם אבי טולדנו

עם אהרון סלומון

**בלהקות המחול "סינופסיס" טבריה רוקדים
כיום כ-350 רקדנים ורקדניות המחולקים
לקבוצות לפי שכבות גיל.**

בחזרה לתוכן

**אספה ריכוזה וערכה: שוקי הופמן
צילומים: נורית מוזס ורותם אלמוז**

המרכז למחול "סינופסיס" טבריה

להקות המחול "סינופסיס" הן להקות המחול הייצוגיות של העיר טבריה. הלהקות פועלות במסגרת בית ספר למצוינות בתחום המחול ומנהלות אומנותית ומקצועית ע"י **דורון גואטה**.

הגוף האחראי: רשת המתנ"סים טבריה, עיריית טבריה ובתמיכת משרד התרבות והספורט.

דורון גואטה

במאי ויוצר בתחום מחול עממי לבמה, מחול מודרני ועכשווי ותיאטרון-מחול. בילדותו רקד בלהקותיהם של **דדו קראוס ושלמה ממון**, לאחר מכן הוכשר בסדנה להכשרת רקדנים מקצועיים בכפר המחול בקיבוץ געתון מיסודה של **יהודית ארנון ז"ל**, כלת פרס ישראל למחול. בהמשך רקד בלהקת המחול הקיבוצית הצעירה בניהולו האומנותי של **רמי באר**.

יזם והקים את מגמת המחול לבגרות בטבריה לפני כ-10 שנים אשר פועלת במסגרת הלהקות, משמש כבוחן ארצי במבחני בגרות מעשיים במחול, חבר בוועדה המקצועית של תחום המחול במשרד החינוך והיה שותף לכתיבת תכנית הלימודים הראשונה שנכתבה בתחום המחול העממי לבמה לחטיבות הביניים.

לימודים האקדמאיים: תואר ראשון בחינוך והוראת מחול במכללת סמינר הקיבוצים ותואר שני בתוכנית הבינתחומית לאומנויות באוניברסיטת ת"א.

בשנים האחרונות מביים מופעים מרכזיים בפסטיבל המחול כרמיאל ופסטיבל המחול אשדודאנס.

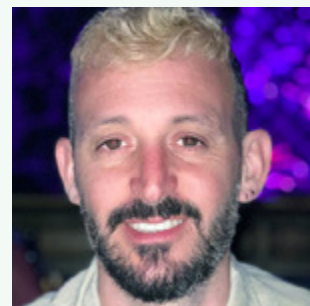
מנהלת בית הספר ולהקות המחול "סינופסיס" טבריה: אביה מרדכי גוזלן

בעלת תעודת מפיקת אירועי במה מלימודי החוץ של "מכללת רימון", ועוסקת בהפקת מופעים, אירועים עירוניים ויוזמות תרבותיות. בנערותה גדלה ורקדה בלהקות המחול "סינופסיס" ובלטה כיזמית ומובילה חברתית. משמשת כמנהלת ב-8 השנים האחרונות, חיה ונושמת את העשייה עם הרקדנים ופועלת לקידום תחומי המחול, הבמה והחינוך האמנותי בעיר. נשואה לניר גוזלן ואימא של מאור (2).

כוראוגרפית ורכזת החטיבה הצעירה: בר נועה בן שבת

יוצרת בתחום המחול הישראלי, בעלת ניסיון עשיר בהוראה, כוריאוגרפיה והפקת מופעים ואירועים. בנערותה רקדה וגדלה בלהקות המחול "סינופסיס". כיום מרכזת את כלל פעילות החטיבה הצעירה (כיתות א'-ו') ומשמשת כמורה וכוריאוגרפית. בעלת תואר ראשון בחינוך וקהילה מטעם "המכללה האקדמית כנרת" ותעודת הדרכת מחול מטעם "המרכז האקדמי - לוינסקי וינגייט". בנוסף לתפקידה המקצועי בלהקות, משמשת כמפיקה ורכזת אירועים ופעילויות חברתיות בלהקות המחול.

צוות הלהקות: מורה לבלט קלאסי - **לי אלפסי**; מורה לקומפוזיציה - **קידה תדהר**; מורה למודרני ופרטואר - **יהב אוחיון**; מורה לגיל הרך - **הילה כהן**; מנהל חזרות - **יהב בראונשטיין**

דורון גואטה

אביה מרדכי גוזלן

בר נועה בן שבת

על הלהקות:

בלהקות המחול "סינופסיס" טבריה רוקדים כיום כ-350 רקדנים ורקדניות המחולקים לקבוצות לפי שכבות גיל. "להקות סינופסיס" מייצגות את העיר טבריה ולוקחות חלק באירועים במרחב העירוני, הלאומי והבינלאומי – בפסטיבלים, תחרויות ואירועים שונים.

רפרטואר הלהקות מגוון וכולל יצירות ייחודיות המתאימות לכל אירוע וכל נושא. היצירות משלבות עיבודים מוסיקאליים ייחודיים, תלבושות ססגוניות ומרהיבות ואביזרי במה, היוצרים עבור הצופה חוויה תרבותית בלתי נשכחת.

ללהקות שפה תנועתית מגובשת, המשלבת בין עבר והווה, ישן וחדש, מסורת וקדמה מודרנית. נושאי הריקודים נעים גם הם, בין אותם קטבים, תוך עיסוק בנרטיבים ישראלים, יהודיים ואוניברסליים.

להקות המחול "סינופסיס" טבריה נחשבת באופן יחסי ללהקות צעירות. הן הוקמו בשנת 2010 ע"י **דורון גואטה ויפעת רוח** יחד עם מנהל אגף התרבות **שלומי זר**. בכל שנה משתתפות הלהקות בפסטיבל המחול בכרמיאל, בפסטיבל המחול אשדודאנס ובפסטיבל קמפ בתנועה באילת. במסגרת אירועים אלה שיתפו פעולה עם אמנים מהשורה הראשונה: **דני סנדרסון, שרית חדד, עידן רייכל, מרינה מקסימיליאן, רוני דלומי, אורנה דץ, עילי בוטנר וילדי החוץ, נרקיס, אריאל זילבר** ועוד. ניתן לצפות בריקודי הלהקה ב-[You Tube](https://www.youtube.com/channel/UCv3v3v3v3v3v3v3v3v3v3v3) ובעמוד האינסטגרם: [synopsis_tiberias](https://www.instagram.com/synopsis_tiberias).

הישגים

בישראל

- 2017: פסטיבל מחול כרמיאל – מקום שלישי בקטגוריית כוריאוגרפיה עבור היצירה "המלחים באים".
- 2017: פסטיבל מחול כרמיאל – מקום שני בקטגוריית הכוריאוגרפיה עבור היצירה "בצעד תימני".
- 2018: פסטיבל מחול כרמיאל – מקום שני בקטגוריית הכוריאוגרפיה עבור היצירה "טומבלליקה".
- 2019: פסטיבל מחול כרמיאל – מקום שלישי בקטגוריית הכוריאוגרפיה עבור היצירה "את תלכי בשדה".
- 2019: פסטיבל מחול כרמיאל – מקום שני בקטגוריית כוריאוגרפיה, מקום ראשון בקטגוריית הביצוע, מקום ראשון בקטגוריית עיצוב התלבושות ופרס חביב הקהל עבור היצירה "הניגון".
- 2020: פסטיבל מחול כרמיאל – פרס הריקוד הטוב ביותר עבור היצירה "פה זה לא אירופה".
- 2022: פסטיבל מחול כרמיאל – פרס חביב הקהל עבור היצירה "שאריות של החיים".
- 2022: תחרות ארצית ע"ש לאה פורת גור – מקום שלישי בקטגוריית הכוריאוגרפיה עבור היצירה "הניגון".

בעולם:

2023 – תחרות בינלאומית בפסטיבל המחול והמסכות בדרום קוריאה – מקום שלישי בקטגוריית הריקוד הטוב ביותר עבור היצירה "הכל תלוי בך".

2023 – תחרות בינלאומית בפסטיבל המחול והמסכות בדרום קוריאה – מקום ראשון בקטגוריית הריקוד הטוב ביותר עבור היצירה "ארבע העונות".

2023 – תחרות בינלאומית בפסטיבל המחול והמסכות בדרום קוריאה – מקום ראשון בקטגוריית הריקוד הטוב ביותר עבור היצירה "זמן לאהבה".

הפקות מקור – תיאטרון מחול

במסגרת הלהקות נוצרו עד היום שתי יצירות תיאטרון מחול באורך מלא (50 דק') והוצגו על במת זירה (360 מעלות). הקהל מקיף את הבמה, הרוקדים יושבים בין הצופים אשר רוקדים בקרבתם. בתוך מודל אומנותי זה, נבנים ונפרמים קטעי ריקוד הנגזרים מנושא היצירה. בהעדר גבול ומחיצה בין הקהל לרוקדים, התוצאה המתקבלת מרתקת ומעצימה, ואף יוצרת חווית צפייה שונה ומהפנטת.

2017 "נקודת גישה" – עוסקת בהשתלטות של הטכנולוגיה והטלפונים החכמים על חיינו ודרכי ההתמודדות של החברה המערבית.

2023 "מנוע" – מפגישה את הקהל עם נקודת מבט פרשנית, חדשה ומרתקת על חלק מיצירתו הענפה של המשורר העכשווי נעם חורב.

כמעט בכל שנה מייצגת הלהקה את העיר טבריה ומדינת ישראל בפסטיבלים ואירועים שונים בעולם; ארה"ב, גרמניה, סין, ברזיל, צרפת, דרום קוריאה ועוד.

הפקות מקור – מופעי להקות

2011 – "סינופסיס 2011".

2012 – "מלחמה ושלוש".

2013 – "חיים בסרט".

2014 – "משחקים".

2015 – "מולדת יחפה".

2016 – "עונות".

2017 – "בראשית שמות, ו'פלייליסט".

2018 – "עיר ארץ" ו"רק רוצים לרקוד".

2019 – "לעבד את זה" ו"דוז פואה".

2020 – "סליחה על השאלה?! סינופסיס".

2022 – "רוק-דים" ו"חגיגת מחול".

2023 – "נכס צאן ברזל" ו"עשורים".

2024 – "הערב מחזמר" ו"יש בי אהבה".

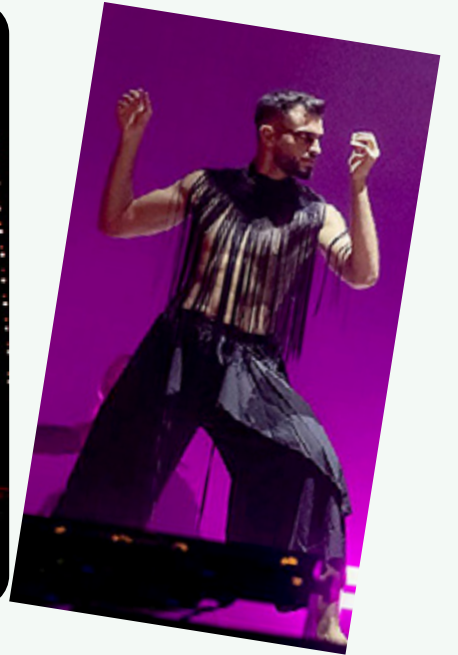
2025 – "זמן מספרים" ו"אין כמו אימא".

בנוסף, בכל שנה החל שנת 2015 מתקיים ערב עבודות אישיות שבו ניתנת במה לרוקדים ליצור ריקודים.

מירי קרימולובסקי
חוקרת תרבות ומבקרת
מחול בקול ישראל
הצילומים: באדיבות
משפחת ורדי

האיר את עולם המחול

לזכרו של יאיר ורדי
(25.5.2025 – 29.5.1948)

בשנת 2010 הוענק למרכז סוזן דלל פרס ישראל. מנימוקי הפרס: "בעשרים שנות פעילותו בנווה צדק הצליח המרכז להביא לנסיקה של אמנות המחול במדינת ישראל. היוזמות האמנותיות הרבות והמגוונות של המרכז הצמיחו דור חדש של אמנים, יוצרים ומבצעים בתחום המחול האמנותי". כשהוענק הפרס לידיו של **יאיר ורדי**, מי שהיה הרוח החיה בהקמת המרכז ומנהל המרכז במשך שלושים שנה, היה זה ברור ומובן מאליו, כי כשאמרת מרכז סוזן דלל אמרת יאיר ורדי.

מרכז סוזן דלל נבנה במימון משפחת **דלל** הבריטית לזכר בתם **סוזן** שמתה בגיל 23 בנסיבות טרגיות. הוא נפתח לקהל בשנת 1989 אז גם הכרתי אני את ורדי בהיותי כתבת בעיתון "רוקדים-רוקדים". לימים העמיקה ההיכרות עם ורדי אחרי שהפכתי גם לכתבת המחול של קול ישראל. באותם זמנים של ראשית המפעל המרשים הזה, רוב הציבור לא הכיר כלל את שכונת נווה צדק.

תוך זמן קצר הפך המקום לאבן שואבת לכל מי שעסק או/ו פשוט אהב מחול. על כל סוגיו, נושאים ורקדנים. סביבו התפתחה כל השכונה.

ורדי היה האיש שתמיד היה שם, לא רק ברעיונות כמו אירועי החשיפה הבינלאומית למרכזי תרבות בעולם, "הרמת מסך", "מחלוקה" ואחרים, אלא פיזית זמין לכל, חי ונושם את המקום ומדביק בהתלהבותו ובחזונו את כל הסובבים אותו.

יאיר ורדי נולד בקיבוץ כפר בלום, ממש עם הולדתה של המדינה במאי 1948. נזכיר שבעת ההיא בן קיבוץ שמבקש לצאת לרקוד הוא דבר יוצא דופן שלא לומר אפילו נועז. כשהגיע לעיר הגדולה הפך במהרה לרקדן בלהקת בת שבע ובהמשך אף יצר כוריאוגרפיות ללהקה.

את הקפיצה הגדולה בקריירה שלו עשה באנגליה, בתחילה בלונדון ובהמשך בלהקת

"כשהוענק הפרס לידיו של יאיר ורדי, מי שהיה הרוח החיה בהקמת המרכז ומנהל המרכז במשך שלושים שנה, היה זה ברור ומובן מאליו, כי כשאמרת מרכז סוזן דלל אמרת יאיר ורדי."

רוקדים

גיליון 118 | יוני 2025

המחול שניהל בעיר ניוקסל. הרעיון של מרכז מחול ייחודי בישראל החזיר אותו לישראל עם רעייתו הרקדנית סטלה פורד. המרכז הפך גם למרכז חייו.

במהלך השנים דחף והתרגש מכל התפתחות במרכז: הקמת הבניין הסמוך לטובת להקת בת שבע, פסטיבל הצגות הילדים על שם ירון ירושלמי, אירועי חוצות רבי משתתפים ומה לא. בכל פעם רעיון חדש, בכל פעם שותפויות חדשות מבית ומחוץ. כשפרש מהמרכז התמנה למנהל האקדמיה למחול בירושלים והמשיך להיות פעיל בעולם המחול.

אלא שלא רבות דובר על חשיבתו המקורית והעובדה שלא נהג איפה ואיפה. זהו ללא ספק אחד הדברים שחשוב להזכיר בהקשר לפועלו של ורדי. העובדה שלא דירג את סוגי המחול. כל מחול אם היה עשוי טוב היה ראוי בעיניו. כך לימים היה פעיל ושותף מלא בניהול האמנותי בפסטיבלי המחולות בכרמיאל. בהיותו האיש ללא הדיכטומיות, נתן לגיטימציה והעלה בדרגה גם את המחול העממי ולצורך העניין גם את המחול המזרחי (מה שנקרא לעתים במחוזותינו ריקודי בטן). המרכז אף נתן במה למחול הפלמנקו עם פסטיבלי "ימי הפלמנקו" מפעלה של אווה אגמון ז"ל, לזכר בתה רקדנית הפלמנקו עדי אגמון.

ורדי אהב בכל ליבו ומעודו את המחול על כל גווניו וזו הייתה משימת חייו. באחד מהרעיונות שעשיתי אתו עבור רשת ב' של קול ישראל, שאלתי מה דעתו על התוכניות שנולדו פתאום על מסך הטלוויזיה שלנו כדוגמת "נולד לרקוד", "רוקדים עם כוכבים" וכדומה. ציפיתי לתשובה שתלגלג על תוכניות הריאליטי הללו, אך ורדי ענה בפשטות: "התוכניות האלו עושות לעולם המחול רק טוב. ראי כמה אנשים שלא היו קשורים בכלל למחול גילו את העולם הזה והנה גם לנו יש כיום קהלים חדשים. כל דיאלוג עם העולם הזה מבורך ולואי וירבו כמוהו גם בהמשך ונזכה לדור שלא ידע את המחול, אך גילה אותו בחדווה".

"התוכניות האלו עושות לעולם המחול רק טוב. ראי כמה אנשים שלא היו קשורים בכלל למחול גילו את העולם הזה והנה גם לנו יש כיום קהלים חדשים"